

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Klimaat

Bezoekadres

Bezu denhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

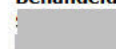
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

@minezk.nl

Ons kenmerk

DGKE-K / 20162957

Uw kenmerk

Bijlage(n)

3

Datum 29 juli 2020
Betreft Besluit op uw Wob-verzoek d.d. 20 maart 2020 inzake de Urgenda-
Klimaatzaak

Geachte ,

In uw brief van 20 maart 2020, ontvangen op 20 maart 2020, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over de Urgenda-Klimaatzaak.

U vraagt informatie neergelegd in documenten over een milieu- en bestuurlijke aangelegenheid, zijnde de Urgenda-klimaatzaak die heeft geleid tot een bevel tot aanscherping van de emissiereductie in 2020 naar 25% en de daarmee samenhangende beleidswijziging, voor zover het gaat om niet reeds openbare informatie, in de periode 1 januari 2012 tot de dagtekening van uw verzoek, betrekking hebbende op schriftelijke documenten verstuurd naar of ontvangen van de volgende instellingen, organisaties en personen, of communicaties in enige vorm tussen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en die instellingen, organisaties en personen:

1. Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), de Verenigde Naties, het secretariaat van de Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) en andere internationale organisaties;
2. Klimaatwetenschappers in Nederland en het buitenland of al dan niet wetenschappelijke adviesorganen of adviseurs;
3. Leden van de Tweede Kamer of Eerste Kamer der Staten-Generaal, politieke partijen of de daaraan verbonden instellingen, zoals het Clara Wichmann instituut;
4. Drs. E.H.Th.M. (Ed) Nijpels;
5. Prof. Dr. Ir. Jan Rotmans, Professor of Transitions and Transition Management, EUR Rotterdam;
6. Mr. drs. Marjan Minnesma MBA;
7. Mr. Dennis van Berkel;
8. Mr. Roger Cox;
9. Stichting Urgenda;
10. Pro Demos – Huis voor democratie en rechtsstaat;
11. Nationale Postcodeloterij N.V.; en
12. Boudewijn Poelmann.

Verloop van de procedure

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 14 april 2020, kenmerk DGKE / 20095241. In deze brief is tevens de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 18 mei 2020.

Bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Algemene Zaken heeft u een gelijkkluidend Wob-verzoek ingediend. Op 22 april 2020 heeft u contact gehad met [REDACTED] van mijn ministerie over de afbakening van deze Wob-verzoeken. Naar aanleiding van dit telefoongesprek heeft u met haar een e-mail wisseling gehad ter nadere verduidelijking. Per e-mailbericht van 5 mei 2020 heeft u bevestigd dat u onder de zinsnede "de daarmee samenhangende beleidswijziging" uit uw verzoeken doelt op alles dat de overheid heeft overwogen, gedaan en besloten in het kader van de gerechtelijke procedures naar aanleiding van de rechtszaak aangespannen door Urgenda. U heeft in uw e-mailbericht van 5 mei 2020 tevens bevestigd dat correspondentie (indien die heeft plaatsgevonden) over het beleid dat is ontwikkeld en de maatregelen die zijn voorbereid om uitvoering te geven aan de gerechtelijke uitspraken buiten de reikwijdte van uw verzoeken vallen.

Bij e-mailbericht van 15 mei 2020 heeft u kenbaar gemaakt graag uiterlijk 14 juni 2020 een beslissing op uw verzoek te ontvangen.

Op 12 juni 2020 heeft [REDACTED] van mijn ministerie u telefonisch medegedeeld dat het nemen van een beslissing op uw verzoek voor 14 juni 2020 niet haalbaar is gebleken, vanwege het vragen van zienwijzen.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 75 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage 2 bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

De documenten met nummers 1, 2, 11a, 19, 33, 33a, 33b, 33c, 36a, 42a, 45a en 45b zijn reeds openbaar. De Wob is niet van toepassing op reeds openbare documenten. De vindplaats van deze documenten staat aangegeven op de inventarislijst.

Documenten met nummers 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 38, 40, 43, 44, 45, 46 bevatten delen met informatie die buiten de reikwijdte van uw verzoek vallen. Derhalve is deze informatie weggelaten.

Zienswijzen

Derde-belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven. De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

Besluit

Ik heb besloten de documenten met nummers 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16a, 18, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 32a, 35, 36, 40, 42, 46, 47 en 48 openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsgegevens. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen" van dit besluit.

Ik heb besloten (een deel van) de door u gevraagde informatie opgenomen in de documenten met nummers 5a, 15a, 16b, 17, 17a, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 27a, 28, 33d, 33e, 34, 35a, 35b, 37, 38, 39, 39a, 41, 43, 43a, 44, 44a, 45, 45c, 46a, 49, 49a en 50 niet openbaar te maken. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen" van dit besluit.

Overwegingen

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In de documenten met nummers 3, 4, 5, 5a, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 20, 25, 26, 27, 27a, 29, 30, 31, 32, 32a, 33d, 33e, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 46, 47 en 48 staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen en telefoonnummers. Ik ben van oordeel dat t.a.v. deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens verwijderd uit deze documenten.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

De documenten met nummers 33, 33a, 33b, 33c, 33d en 33e betreffen een uitnodiging en achtergrondinformatie voor een lezing voor ambtenaren van het toenmalige ministerie van IenM over het onderwerp 'Ontwikkelingen in het Klimaatrecht. Een perspectief vanuit de rechtswetenschap'. Onderdelen uit de documenten met nummers 33d en 33e maak ik op grond van artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob niet openbaar, omdat dit tot een vertekend beeld kan leiden en derden hierdoor kunnen worden geschaad. Ik ben van oordeel dat het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling in dit geval zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid.

Processtukken

De documenten met nummers 5a, 11a, 15a, 16b, 17, 17a, 28, 46a, 49, 49a en 50 bevatten processtukken of afschriften van processtukken die onderdeel zijn van het dossier dat in het kader van de Urgenda-zaak aan de civiele rechter is voorgelegd.

Op processtukken die bij een civiele rechter berusten is artikel 29 van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering (Rv) van toepassing. Artikel 29 Rv behelst een exclusieve bevoegdheid voor de griffier om een beslissing te nemen op een verzoek om afschrift van processtukken die een civiele procedure betreffen. Uit de jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt dat in artikel 29 Rv een bijzondere regeling voor openbaarmaking is vervat, die geacht moet worden een *lex specialis* te zijn ten opzichte van de Wob, en die een uitputtend karakter heeft.¹ Als deze bepaling op documenten van toepassing is, dan kan ten aanzien van diezelfde documenten niet op grond van de Wob tot openbaarmaking worden besloten. De documenten met nummers 5a, 15a, 16b, 17, 17a, 28, 46a, 49, 49a en 50 maak ik om die reden (deels) niet openbaar.

Op verzoek van de Tweede Kamer is, bij wijze van uitzondering, een aantal processtukken in het kader van de Urgenda-zaak openbaar gemaakt. Daarnaast

---

¹ ABRvS 18 februari 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AO3890.

heeft Stichting Urgenda processtukken openbaar gemaakt via de website van de Stichting. Het document met nummer 11a betreft een processtuk dat reeds openbaar is gemaakt.

Persoonlijke beleidsopvattingen uit intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Artikel 11, vierde lid, van de Wob, bepaalt dat bij deze grond in het geval van milieu-informatie verstrekking slechts achterwege blijft als het algemene belang van openbaarheid niet opweegt tegen het belang van de vertrouwelijkheid van de informatie.

Als documenten van intern beraad worden blijktens de toelichting op de Wob en bestendige jurisprudentie o.a. aangemerkt: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggevendenden, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concepten van stukken. Ook documenten afkomstig van externe personen of organisaties die bij de beleidsvorming en besluitvorming worden betrokken kunnen als documenten bestemd voor intern beraad worden aangemerkt. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderte bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de voorbereiding van beleid, besluiten of andere stukken - zoals in dit geval processtukken - gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan of de Staat voor zijn rekening wil nemen relevant.

Het is vaste rechtspraak dat ook documenten van derden bij het intern beraad die niet tot de kring van de overheid behoren, moeten worden aangemerkt als documenten die zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad, indien deze documenten met dat oogmerk zijn opgesteld. Het is vaste rechtspraak dat feitelijke gegevens die zo nauw zijn verweven met persoonlijke beleidsopvattingen dat het niet mogelijk is ze te scheiden, evenmin openbaar worden gemaakt. Dit geldt eveneens voor uit die feitelijke gegevens afgeleide prognoses, overwogen standpunten en de inhoud van de argumenten die daarbij zijn gehanteerd. De documenten met nummers 20, 21, 22, 23, 24, 27, 27a, 34, 35a, 37, 38, 39, 39a, 41, 43, 43a, 44, 44a, 45 en 45c zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen.

De documenten met nummers 21, 22, 23, 24, 34, 37, 38, 39, 39a, 41, 43, 43a, 44, 44a, 45 en 45c betreffen e-mailberichten en bijlagen bij e-mailberichten die tussen medewerkers van mijn ministerie en externen zijn gewisseld ten behoeve van de voorbereiding van de Memorie van Grieven. Het gaat om e-mailberichten met adviezen voor de tekst van de Memorie van Grieven en tekstvoorstellen voor concepten van de Memorie van Grieven. Deze documenten bevatten persoonlijke beleidsopvattingen ten behoeve van intern beraad. Artikel 11, eerste lid, van de Wob staat in de weg aan openbaarmaking van deze documenten of onderdelen van deze documenten, voor zover het persoonlijke beleidsopvattingen betreffen.

De Memorie van Grieven betreft een processtuk dat, zoals hierboven reeds is opgemerkt, bij wijze van uitzondering op verzoek van de Tweede Kamer, openbaar is gemaakt
(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/04/09/memorie-van-grieven-09-04-2016>).

De documenten met nummers 20, 27, 27a en 35a betreffen zelfstandig leesbare (concept)adviezen van externen en e-mailberichten en bijlagen bij e-mailberichten in het kader van de voorbereiding van deze adviezen. Deze documenten zijn gewisseld ten behoeve van de totstandkoming van de Memorie van Grieven en zijn derhalve eveneens bestemd voor intern beraad. De persoonlijke beleidsopvattingen in deze adviezen maak ik niet openbaar.

Voor zover gesteld kan worden dat de in de voormelde documenten opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen milieu-informatie bevatten, dien ik gelet op artikel 11, vierde lid, van de Wob het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvatting af te wegen tegen het belang van openbaarmaking. Het belang van de bescherming van de in de voormelde documenten opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen weegt in dit specifieke geval zwaarder dan het belang van openbaarmaking van de daarin opgenomen milieu-informatie. In de fase van voorbereiding van processtukken weegt zwaar dat in een vertrouwelijke sfeer onderling informatie en opvattingen kunnen worden uitgewisseld.

Wijze van openbaarmaking

De documenten, die in het kader van dit besluit openbaar worden gemaakt, treft u bij dit besluit in kopie aan en zal ik ook per e-mail naar u sturen.

Dit besluit en de stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar worden, worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbenden.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

B.A.

Gerdine Keijzer-Ba
Plaatsvervangend Secretaris Generaal

De bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
  - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
  - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 3

1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.

4. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam.
5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Artikel 6

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.
3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.
5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt.
6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie:
  - a. bedraagt de uiterste beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft;
  - b. kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt;
  - c. zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.

Artikel 7

1. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie met betrekking tot de documenten die de verlangde informatie bevatten door:
  - a. kopie ervan te geven of de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken,
  - b. kennisneming van de inhoud toe te staan,
  - c. een uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, of
  - d. inlichtingen daaruit te verschaffen.
2. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie in de door de verzoeker verzochte vorm, tenzij:

- a. het verstrekken van de informatie in die vorm redelijkerwijs niet geveegd kan worden;
  - b. de informatie reeds in een andere, voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek beschikbaar is.
3. Indien het verzoek betrekking heeft op milieu-informatie als bedoeld in artikel 19.1a, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer, verstrekt het bestuursorgaan, zo nodig, en indien deze informatie voorhanden is, tevens informatie over de methoden die zijn gebruikt bij het samenstellen van eerstbedoelde informatie.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10, en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage 2 – Inventarislijst

Nummer	Datum	Soort document	Onderwerp	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger
1.	12-11-2012	Brief		Reeds openbaar: https://www.urgenda.nl/the-mas/klimaat-en-energie/klimaatzaak/		I&M	Stichting Urgenda
2.	11-12-2012	Brief	Uw brief over het klimaatbeleid	Reeds openbaar: https://www.urgenda.nl/the-mas/klimaat-en-energie/klimaatzaak/		Stichting Urgenda	EZK
3.	23-12-2013	Brief	Staat/Urgenda c.s.	Deels openbaar	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Paulussen Advocaten
4.	02-04-2014 11:15	E-mail	FW: Staat / St. Urgenda (10041212)	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
5.	12-04-2014 14:59	E-mail	FW: Urgenda c.s. / De Staat	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
5 a.	11-04-2014	Bijlage	Stichting Urgenda/De Staat; uw dossier: EB/JE/10041212; ons dossier: RC 24.705/12.	Deels openbaar, deels geweigerd	10.2.e 29 Rv	Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
6.	20-05-2014 11:15	E-mail	RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)	Deels openbaar	10.2.e	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
7.	13-05-2014 10:23	E-mail	RE: ROLBERICHT: Rechtbank Den Haag - 2014/04/30 - 10041212 - Staat	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Paulussen, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen,

			/ Stichting Urgenda				Paulussen Advocaten
8.	20-05-2014 11:15	E-mail	RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)	Deels openbaar	10.2.e	Paulussen Advocaten, els Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Paulussen Advocaten, els Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
9.	26-05-2014 16:46	E-mail	FW: Staat / St. Urgenda	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
10.	03-06-2014 08:56	E-mail	RE: Urgenda cs/ de Staat	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	I&M, Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	I&M, Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
11.	09-09-2014 15:37	E-mail	FW: Urgenda c.s. / de Staat	Deels buiten reikwijdte, deels openbaar	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten, I&M
11 a.	10-09-2014	Bijlage	Conclusie van Replik 10-09-2014.pdf	Reeds openbaar: https://www.urgenda.nl/the-mas/klimaat-en-energie/klimaatzaak/			
12.	05-03-2015 08:23	E-mail	FW: Stichting Urgenda/de Staat (24.705/12)	Deels buiten reikwijdte, deels openbaar	10.2.e	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten,
13.	17-03-2015 15:47	E-mail	FW: Staat / St. Urgenda	Deels buiten reikwijdte, deels openbaar	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten
14.	30-03-2015 17:14	E-mail	FW: Stichting Urgenda/Staat, akte overleggen producties	Deels buiten reikwijdte, deels openbaar	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	I&M, EZK, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
15.	07-04-2015 16:06	E-mail	FW: Stichting Urgenda/Staat der Nederlanden (C/09/456689)	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten
15 a.	14-04-2015	Bijlage	C/09/456689 HA ZA 13/1396	Geheel geweigerd	29 Rv	Paulussen Advocaten	

16.	06-05-2015 11:55	E-mail	FW: Urgenda/de Staat (24.705/12) (Uw kenmerk: 10041212)	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Paulussen Advocaten, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
16 a.	06-05-2015	Bijlage	2015-05-06 brief RC aan pij .pdf	Deels openbaar	10.2.e	Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
16 b.	06-05-2015	Bijlage	2015-05-06 brief RC aan rb Den Haag.pdf	Geheel geweigerd	29 Rv	Paulussen Advocaten	Rechtbank Den Haag
17.	12-05-2015 17:50	E-mail	FW: Stichting Urgenda/Staat der Nederlanden (C/09/456689 HA ZA 13/1396)	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte, deels geweigerd	10.2.e 29 Rv	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
17 a.	12-05-2015	Bijlage	2015-05-12 brief RC aan rb .pdf	Geheel geweigerd	29 Rv	Paulussen Advocaten	Rechtbank Den Haag
18.	22-06-2015 13:55	E-mail	Re: Stichting Urgenda / de Staat - vonnis 24 juni 2015	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, I&M	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, I&M
19.	22-09-2015		Open letter to the Dutch government from leading scientists, lawyers, doctors and scholars concerning the appeal of the Urgenda judgment	Reeds openbaar: https://secure.avaaz.org/act/media.php?press_id=665		Avaaz	BUZA, I&F
20.	22-10-2015		Vragen Landsadvocaat inzake 'Urgenda rechtszaak' aan [X]	Deels openbaar	10.2.e 11.1		
21.	20-11-2015 11:34	E-mail	RE: concept notitie nav ons gesprek op 12 nov bij de Landsadvocaat	Geheel geweigerd	11.1	I&M, [X]	I&M, [X]
22.	22-11-2015 22:43	E-mail	Re: concept notitie nav ons gesprek op 12 nov bij de Landsadvocaat	Geheel geweigerd	11.1	I&M, [X]	I&M, [X]
23.	24-11-2015 09:56	E-mail	RE: concept notitie nav ons gesprek op 12 nov bij de Landsadvocaat	Geheel geweigerd	11.1	I&M, [X]	I&M, [X]
24.	26-11-2015 14:52	E-mail	RE: concept notitie nav ons gesprek op 12 nov bij de Landsadvocaat	Geheel geweigerd	11.1	[X]	I&M

25.	07-12-2015 11:08	E-mail	FW: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten
26.	08-12-2015 16:59	E-mail	FW: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	I&M, Paulussen Advocaten
27.	13-12-2015 16:16	E-mail	Beantwoording vragen Landsadvocaat mbt Urgenda	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e 11.1	[X]	I&M
27 a.	13-12-2015	Bijlage	Notitie voor de Landsadvocaat naar aanleiding van vragen van 12-11-2015	Deels openbaar	10.2.e 11.1		
28.	11-01-2016	Processtuk	H5: Uitstelverzoek rolhandeling	Geheel geweigerd	29 Rv		
29.	12-01-2016 17:27	E-mail	FW: Staat / Urgenda 200.178.245/01 [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	Paulussen Advocaten
30.	03-02-2016 08:17	E-mail	FW: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen,
31.	03-02-2016 08:18	E-mail	FW: Staat/Urgenda c.s. (10041212) [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten
32.	03-02-2016 09:18	E-mail	FW: Urgenda/De Staat (HB) (26.091/15) [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten
32 a.	03-02-2016	Bijlage	Stichting Urgenda/De Staat der Nederlanden (hoger beroep); ons dossier: 26.091/15;	Deels openbaar	10.2.e	Paulussen Advocaten	Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
33.		Artikel	Europees klimaatrecht en nationale beleidsruimte	Reeds openbaar: https://www.recht.nl/vakliteratuur/ie/artikel/373349/europees-klimaatrecht-en-nationale-beleidsruimte/			

33 a.			Governing towards Renewable Energy in the EU: Competences, Instruments, and Procedures	Reeds openbaar: https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1023263X1402100103			
33 b.			Urgenda Foundation and 886 Individuals v. The State of the Netherlands : The Dilemma of More Ambitious Greenhouse Gas Reduction Action by EU Member States	Reeds openbaar: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/reel.12146			
33 c.		Artikel	An EU Law Perspective on the Paris Agreement: Will the EU Consider Strengthening Its Mitigation Effort?	Reeds openbaar: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3135784			
33 d.		Bijlage	Lezing klimaatbeleid en recht	Deels openbaar	10.2.e 10.2.g		
33 e.	12-02-2016 16:22	E-mail	[X]	Deels openbaar	10.2.e 10.2.g		
34.			Emissiereductiescenario's	Geheel geweigerd	11.1		
35.	11-03-2016 08:48	E-mail	FW: Concept-notitie PBL-KNMI inzake hoger beroep	Deels openbaar	10.2.e	EFZK	KNMI, EZK
35 a.	10-03-2016	Bijlage	160310 beantwoording vragen LA Urgenda-vonnis KNMI-PBL CONCEPT reactie IenM.docx	Deels openbaar	11.1		
35 b.	13-12-2015	Bijlage	beantwoording vragen 12-11-2015 Landsadvocaat Urgenda-vonnis.pdf	Zie 27 a			
36.	11-03-2016 17:06	E-mail	Antwoord PBL-KNMI	Deels openbaar	10.2.e	KNMI	PBL, EZK
36 a.		Bijlage	Besluit Wob-verzoek over Co2-reductie	Reeds openbaar: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2019/04/05/besluit-wob-verzoek-over-co2-reductie			

				(Zie pagina 10)			
37.	17-03-2016 11:18	E-mail	RE: [PRDF-10041212]	Geheel geweigerd	11.1	[X], I&M	[X], I&M
38.	23-03-2016 18:06	E-mail	RE: 3e concept versie Memorie van Grieven	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e 11.1	[X], I&M	[X], I&M
39.	29-03-2016 00:14	E-mail	commentaar op MvG 3e concept [X]F	Geheel geweigerd	11.1	Paulussen Advocaten, I&M, [X]	Paulussen Advocaten, I&M
39 a.		Bijlage	160321 Memorie van Grieven Derde concept-[X].docx	Geheel geweigerd	11.1		
40.	30-03-2016 19:52	E-mail	Re: Opmerkingen / tekstvoorstellen IenM/beleid bij 3e concept-versie MvG Urgenda	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	[X], I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen
41.		Bijlage	Grief 14	Geheel geweigerd	11.1		
42.	31-03-2016 21:14		themanummer Milieu & Recht: perspectieven op het Urgenda vonnis	Deels openbaar	10.2.e	[X]	I&M
42 a.		Bijlage	Milieu en Recht 2016-3 Urgenda.pdf	Reeds openbaar: https://www.recht.nl/vaklite_ratuur/ict/aflevering/24658/milieu-recht/2016/3-urgenda/			
43.	31-03-2016 02:11	E-mail	RE: Opmerkingen / tekstvoorstellen IenM/beleid bij 3e concept-versie	Deels buiten reikwijdte, deels geweigerd	11.1	[X], I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	[X], I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, EZK
43 a.			Zie 41				
44.	04-04-2016 14:16	E-mail	RE: 20160330 Memorie van Grieven Eindversie [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e 11.1	[X], I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen	I&M, [X]
44 a.		Bijlage	160321 Memorie van Grieven Derde concept-[X].docx	Geheel geweigerd	11.1		
45.	07-04-2016 10:11	E-mail	RE: 20160330 Memorie van Grieven Eindversie (2).opm.AG.docx [PRDF-10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e 11.1	[X], I&M, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen, EZK	I&M, EZK, [X], Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn advocaten en notarissen,
45 a.		Bijlage	WCT - 4 april 2016 - Gebruiken we nog fossiele	Reeds openbaar: https://www.kivi.nl/uploads/			

			brandstoffen in 2050 [KIV....pdf	media/5704cb7d8dea0/WCT%20-%204%20april%202016%20-%20Gebruiken%20we%20nong%20fossiele%20brandstoffen%20in%202050%20[KIVI%20-%20Gelderland].pdf			
45 b.		Bijlage	hier-56ea8f7fbf227-20160317-De-Klimaatdoelstelling-van-Parijs-DEF-1.pdf	Reeds openbaar: https://www.uu.nl/sites/default/files/de_klimaatdoelstelling_van_parijs_-_wctssbmlm_-_15mrt2016.pdf			
45 c.		Bijlage	image001.png	Geheel geweigerd	11.1		
46.	07-04-2017 12:36	E-mail	FW: Stichting Urgenda/De Staat der Nederlanden [PRDF – 10041212]	Deels openbaar, deels buiten reikwijdte	10.2.e	I&M, Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn advocaten en notarissen, Paulussen Advocaten	I&M
46 a.	07-04-2017	Bijlage	2017-04-07 formulier H2.pdf	Geheel geweigerd	29 Rv		
47.	24-10-2017 08:05	E-mail	RE: memorie van antwoord Urgenda	Deels openbaar	10.2.e	[X]	I&M
48.	25-04-2017	Brief	Staat I 886 burgers; zaaknummer 200208038-1	Deels openbaar	10.2.e	Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn advocaten en notarissen	Paulussen Advocaten
49	21-02-2019	Processtuk	Nota van repliek van mrs. K. Teuben en J.W.H. van Wijk	Geheel geweigerd	29 Rv		
49 a.	21-06-2019	Processtuk	Dupliek	Geheel geweigerd	29 Rv		
50.	13-09-2019 10:05	E-mail	FW: Staat / Urgenda [PRDF-11010037]	Geheel geweigerd	29 Rv	Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn advocaten en notarissen, Hoge Raad	J&V, Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn advocaten en notarissen

Legenda

* EZK = Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

* BUZA = Ministerie van Buitenlandse Zaken

* I&M = Ministerie Infrastructuur en Milieu

* J&V = Ministerie van Justitie en Veiligheid

* [X] = Ingevoegd ter vervanging van persoonsgegevens op grond van artikel 10, tweede lid, onderdeel e, van de Wob.

New Babylon
Bezuidenhoutseweg 57
2594 AC Den Haag

Postbus 11756
2502 AT Den Haag
telefoon (070) 515 30 00
www.pelsrijcken.nl

3

Pels Rijcken
& Droogleever
Fortuijn *advocaten*
en notarissen

Per fax en e-mail: 10.2.e@paulussen.nl

Paulussen Advocaten N.V.
De heer mr. R.H.J. Cox
Postbus 131
6200 AC MAASTRICHT

onze ref. EB/JE/10041212
uw ref. -
inzake Staat/Urgenda c.s.

E.H.P. Brans
senioradvocaat
t (070) 10.2.e
f (070) 10.2.e
10.2.e@pelsrijcken.nl

23 december 2013

Geachte confrère,

Onder verwijzing naar ons telefoongesprek van 20 december 2013 bericht ik u als volgt.

In ons telefoongesprek is afgesproken dat de Staat der Nederlanden, Ministerie van Infrastructuur en Milieu (de Staat), op 2 april 2014, in vervolg op de door uw cliënten, Urgenda c.s., uitgebrachte dagvaarding, een conclusie van antwoord neemt. Voorts is afgesproken dat Urgenda c.s. evenveel tijd zal worden gegund voor het nemen van een conclusie van repliek indien de Rechtbank Den Haag zou besluiten dat de Staat en Urgenda c.s. de mogelijkheid wordt geboden om hun standpunten nader toe te lichten en uit te werken in een conclusie van repliek en een conclusie van dupliek.

Ik heb inmiddels contact opgenomen met onze roladministratie en hen geïnstrueerd de rechtbank bij B-formulier te informeren over bovenstaande afspraak, voor zover het betreft het moment waarop de Staat zijn conclusie van antwoord moet nemen. Ik stuur u een kopie van dit formulier toe.

datum 23 december 2013
onze ref. EB/JE/10041212

2/2

Fijne dagen.

Met vriendelijke groet.

10.2.e

E.H.P. Brans

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Staat / St. Urgenda (10041212)

Datum:

woensdag 2 april 2014 11:15:17

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Roger Cox 10.2.e [redacted]@paulussen.nl]**Verzonden:** woensdag 2 april 2014 11:13**Aan:** Brans, Edward**CC:** 10.2.e [redacted]; 10.2.e [redacted]**Onderwerp:** RE: Staat / St. Urgenda (10041212)

Amice,

Dank voor toezending van de stukken. Ik ga het de komende dagen met grote interesse lezen.
Laten we begin volgende week inderdaad even bellen om het vervolg te bespreken.

Met vriendelijke groet,

ROGER COX**mr. R.H.J. Cox**

advocaat

Paulussen Advocaten NV

Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht

Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht

☎: +31 (0)43 10.2.e [redacted]

☎: +31 (0)43 10.2.e [redacted]

E-✉: 10.2.e [redacted]@paulussen.nl

Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

Van: Brans, Edward 10.2.e [redacted]@pelsrijcken.nl]**Verzonden:** dinsdag 1 april 2014 16:02**Aan:** Roger Cox

cc: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Staat / St. Urgenda (10041212)

Amice,

Bijgevoegd treft u aan een kopie van de conclusie van antwoord zoals de Staat deze morgen zal nemen. De 15 producties waarnaar in de conclusie wordt verwezen stuur ik u vanwege de omvang ervan per separaat e-mailbericht toe. Ik stuur u ook twee exemplaren van de conclusie met producties per post toe.

Verder is het B-formulier bijgevoegd waarmee bijgevoegde conclusie is ingediend bij de rechtbank.

Ik overleg graag met u over het verder te doorlopen tijdsplan. Ik zal u daarover bellen.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |

t +31 (0)70 10.2.e m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e @pelsrijcken.nl |

www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank te Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Urgenda c.s / De Staat

Datum:

zaterdag 12 april 2014 14:59:09

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Van: Roger Cox 10.2.e [Redacted] @paulussen.nl]

Verzonden: vrijdag 11 april 2014 12:44

Aan: 10.2.e [Redacted]

CC: Brans, Edward

Onderwerp: Urgenda c.s / De Staat

Geachte Confrère,

Bijgaand mijn schijven van heden aan u en de rechtbank inzake bovengenoemd dossier.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijft,

Hoogachtend,

ROGER COX

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Advocaten NV
Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht

Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht

☎: +31 (0)43 10.2.e

☎: +31 (0)43 10.2.e

E-✉: 10.2.e@paulussen.nl

Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

Van: Brans, Edward 10.2.e @pelsrijcken.nl]

Verzonden: dinsdag 1 april 2014 16:03

Aan: Roger Cox

cc: 10.2.e ; 10.2.e

Onderwerp:

Amice,

Onder verwijzing naar mijn e-mailbericht van zo-even zend ik u bijgevoegd document.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |

t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e 10.2.e @pelsrijcken.nl |

www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank te Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

MAASTRICHT, 11 april 2014

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
t.a.v. 10.2.e
Bezuidenhoutseweg 57
2594 AC DEN HAAG

Per e-mail: 10.2.e @pelsrijcken.nl

cc: ehp.brans@pelsrijcken.nl

MR. J.J.M.C. HUPPERTZ
PROF. MR. R.F.H. MERTENS
MR. R.H.J. COX
MR. H.C. LEJEUNE
MR. S.A.R. LELY
MR. V.F.G. NOWAK BIJZ.LIC.
MR. M.H.W. CLIJSEN
MR. DRS. M.C. SCHMITZ RA
MR. M.J. VAN LOON
MR. S. FRAATS
MR. I.K. DECUPERE
MR. I. SWENNEN
MR. J.B.C. TUMMERS
MR. D.M.J. DEXTERS
MR. K.M.J.A. SMITSMANS
MR. R.B.A.E. BROUWERS
MR. B.C.A. FASTRÉ
MR. C.J.M. BRANDS
MR. B.L.J. LENFERINK

ADVISEURS
MR. CH.M.E.M. PAULUSSEN
MR. E.P.C.M. TEEUWEN
PROF. MR. J.G.J. RINKES

SINT PIETERSKADE 26B
MAASTRICHT
T (043) 321 66 40
F (043) 325 43 01
WWW.PAULUSSEN.NL
BTW NR. NL8161.39.337.B.01

POSTBUS 131
6200 AC MAASTRICHT

10.2.e@PAULUSSEN.NL
DOORKIESNR. (043) 10.2.e
GSM 06-10.2.e

Geachte Confrère,

Inzake: Stichting Urgenda/De Staat; uw dossier: EB/JE/10041212; ons dossier: RC 24.705/12.

Bijgaand zend ik u een afschrift van mijn schrijven van heden aan de Rechtbank 's-Gravenhage, inclusief B16-formulier.

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV,

10.2.e
R.H.J. Cox
10.2.e
10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: "R.Cox (Paulussen Advocaten)"
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)
Datum: dinsdag 20 mei 2014 11:15:22

Amice,

Dank voor uw e-mail. Ik wacht nadere berichten af.

Met vriendelijke groet,

Edward Brans

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |

t +31 (0)70 10.2.e m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e @pelsrijcken.nl |
www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]
Verzonden: maandag 19 mei 2014 18:18
Aan: Brans, Edward
cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Clënten zijn akkoord met de door ons besproken data.
Ik zal deze week een bericht aan de rechtbank opmaken.
Dank voor het geduld.

Met vriendelijke groet,

ROGER COX

---

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Advocaten NV
Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht
Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht

☎: +31 (0)43 10.2.e

☎: +31 (0)43 10.2.e

E-✉: 10.2.e @paulussen.nl

Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

Van: Brans, Edward 10.2.e @pelsrijcken.nl]

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 17:31
Aan: R.Cox (Paulussen Advocaten)
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Dank voor uw bericht. Ik wacht een en ander af. Voor wat betreft de verhinderdata stel ik voor dat Urgenda c.s. eerst het verzoek tot pleidooi doen en daarbij aangeven dat bij inwilliging ervan beide partijen binnen twee of drie weken verhinderdata aanleveren. Dat lijkt mij het meest efficiënt.

Goede reis.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |

t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e @pelsrijcken.nl |
www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 17:26

Aan: Brans, Edward

Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Dank voor jullie snelle antwoord. Helaas heb ik van Urgenda c.s. nog geen terugkoppeling. Omdat ik vanaf morgen voor een buitenlandse reis een aantal dagen weg ben, kan het in het uiterste geval zijn dat ik u pas dit weekend kan berichten. Indien ook Urgenda c.s. onderstaande route willen volgen, krijg ik dan wel op voorhand jullie verhinderdagen zodat ik die in de brief aan de rechtbank kan meenemen?

Met vriendelijke groet,

ROGER COX

---

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Advocaten NV
Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht
Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht
☎: +31 (0)43 10.2.e
☎: +31 (0)43 10.2.e
E-✉: 10.2.e @paulussen.nl
Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

10.2.e [redacted]@pelsrijcken.nl] Namens Brans, Edward

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 15:21

Aan: R.Cox (Paulussen Advocaten)

Onderwerp: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Onder verwijzing naar ons telefoongesprek van gisteren bericht ik u dat mijn cliënt, de Staat der Nederlanden, zich kan vinden in het door ons gisteren besproken tijdsfad en derhalve ermee akkoord is dat Urgenda c.s. op 10 september a.s. een conclusie van repliek neemt en de Staat op 17 december a.s. een conclusie van dupliek.

Voor wat betreft uw voorstel te verzoeken om datumbepaling pleidooi, merk ik op dat de Staat zich in reactie op een eventueel verzoek van Urgenda c.s. aan de rechtbank ter zake hiervan, de rechtbank zal berichten zich te refereren aan het oordeel van de rechtbank met betrekking tot het verzoek.

Graag verneem ik van u of ook uw cliënten zich kunnen vinden in het gisteren besproken tijdsfad. Mocht dat het geval zijn, dan stel ik voor dat u de rechtbank bericht welk tijdsfad partijen overeen zijn gekomen. Hetzelfde geldt voor het eventuele verzoek van uw cliënten om de rechtbank te verzoeken om op korte termijn een datum pleidooi te bepalen. Graag ontvang ik een kopie van de correspondentie aan de rechtbank.

Met vriendelijke groet,

Edward Brans

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |

t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the

buiten reikwijdte

Onderwerp:

RE: ROLBERICHT: Rechtbank Den Haag - 2014/04/30 - 10041212 - Staat / Stichting Urgenda

Datum:

dinsdag 13 mei 2014 10:23:17

---

buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

buiten reikwijdte

Age Group	Percentage
18-24	85%
25-34	75%
35-44	65%
45-54	55%
55-64	45%
65-74	35%
75-84	25%
85+	10%

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Van: Roger Cox 10.2.e@paulussen.nl

Aan: Brans, Edward

Onderwerp: Re: ROLBERICHT: Rechtbank Den Haag - 2014/04/30 - 10041212 - Staat / Stichting Urgenda

Prima voorstel. Om alvast over na te denken: Urgenda zou graag naast het maken van afspraken over wanneer gerepliceerd en gedupliceerd Wordt, gelijktijdig met de kennisgeving daarvan aan de rechtbank, tevens al een datum voor pleidooi willen aanvragen (zo'n twee à drie maanden na dupliek). Voor zover nodig: zouden jullie daaraan medewerking willen verlenen? Alvast een goede vakantie toegewenst en we spreken elkaar de 12e mei. Met vriendelijke groet, Roger Cox'

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 2 mei 2014 om 08:40 heeft "Brans, Edward"

<10.2.e@pelsrijcken.nl> het volgende geschreven:

Amice,

Zoals u bekend is heeft de rechtbank Den Haag bepaald dat Urgenda c.s. in de gelegenheid worden gesteld een conclusie van repliek te nemen. Urgenda c.s. zouden deze conclusie op 11 juni a.s. moeten nemen. Eerder spraken wij al met elkaar over de termijnen die partijen elkaar gunnen om schriftelijke stukken te nemen. Ik sta op het punt om voor een week op vakantie te gaan. Zullen wij hier maandag 12 mei a.s. telefonisch contact over hebben? U kunt er overigens van uitgaan dat de Staat niet zal vasthouden aan de termijn van 11 juni a.s.

Vriendelijke groet,

Edward

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl | <http://www.pelsrijcken.nl> P Printen, echt nodig?

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponneerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

Van: 10.2.e
Aan: "R.Cox (Paulussen Advocaten)"
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)
Datum: dinsdag 20 mei 2014 11:15:22
Bijlagen: [image001.jpg](#)

Amice,

Dank voor uw e-mail. Ik wacht nadere berichten af.

Met vriendelijke groet,

Edward Brans

E.H.P. Brans | advocaat | Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag |
 t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]

Verzonden: maandag 19 mei 2014 18:18

Aan: Brans, Edward

cc: 10.2.e

Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Cliënten zijn akkoord met de door ons besproken data.

Ik zal deze week een bericht aan de rechtbank opmaken.

Dank voor het geduld.

Met vriendelijke groet,

ROGER COX

---

mr. R.H.J. Cox

advocaat

cid:image001.jpg@01CF60B6.33F544A0

Paulussen Advocaten NV

Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht

Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht

☎: +31 (0)43 10.2.e

6: +31 (0)43 10.2.e

E-✉ 10.2.e @paulussen.nl

Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

Van: Brans, Edward 10.2.e @pelsrijcken.nl]

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 17:31

Aan: R.Cox (Paulussen Advocaten)

Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Dank voor uw bericht. Ik wacht een en ander af. Voor wat betreft de verhinderdata stel ik voor dat Urgenda c.s. eerst het verzoek tot pleidooi doen en daarbij aangeven dat bij inwilliging ervan beide partijen binnen twee of drie weken verhinderdata aanleveren. Dat lijkt mij het meest efficiënt.

Goede reis.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 17:26

Aan: Brans, Edward

Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Dank voor jullie snelle antwoord. Helaas heb ik van Urgenda c.s. nog geen terugkoppeling. Omdat ik vanaf morgen voor een buitenlandse reis een aantal dagen weg ben, kan het in het uiterste geval zijn dat ik u pas dit weekend kan berichten. Indien ook Urgenda c.s. onderstaande route willen volgen, krijg ik dan wel op voorhand jullie verhinderdagen zodat ik die in de brief aan de rechtbank kan meenemen?

Met vriendelijke groet,

ROGER COX

---

mr. R.H.J. Cox

advocaat

cid:image001.jpg@01CF60B6.33F544A0

Paulussen Advocaten NV

Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht

Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht

☎: +31 (0)43 10.2.e

6: +31 (0)43 10.2.e

E-✉ 10.2.e paulussen.nl

Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

Van 10.2.e @pelsrijcken.nl **Namens** Brans, Edward

Verzonden: dinsdag 13 mei 2014 15:21

Aan: R.Cox (Paulussen Advocaten)

Onderwerp: Staat/Urgenda c.s. (10041212)

Amice,

Onder verwijzing naar ons telefoongesprek van gisteren bericht ik u dat mijn cliënt, de Staat der Nederlanden, zich kan vinden in het door ons gisteren besproken tijdsplan en derhalve ermee akkoord is dat Urgenda c.s. op 10 september a.s. een conclusie van repliek neemt en de Staat op 17 december a.s. een conclusie van dupliek.

Voor wat betreft uw voorstel te verzoeken om datumbevestiging pleidooi, merk ik op dat de Staat zich in reactie op een eventueel verzoek van Urgenda c.s. aan de rechtbank ter zake hiervan, de rechtbank zal berichten zich te refereren aan het oordeel van de rechtbank met betrekking tot het verzoek.

Graag verneem ik van u of ook uw cliënten zich kunnen vinden in het gisteren besproken tijdsplan. Mocht dat het geval zijn, dan stel ik voor dat u de rechtbank bericht welk tijdsplan partijen overeen zijn gekomen. Hetzelfde geldt voor het eventuele verzoek van uw cliënten om de rechtbank te verzoeken om op korte termijn een datum pleidooi te bepalen.

Graag ontvang ik een kopie van de correspondentie aan de rechtbank.

Met vriendelijke groet,

Edward Brans

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Urgenda c.s. / de Staat

Datum:

maandag 26 mei 2014 16:46:31

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e [Redacted] @paulussen.nl]

Verzonden: maandag 26 mei 2014 16:33

Aan: 10.2.e [Redacted]

CC: Brans, Edward; 10.2.e [Redacted]

Onderwerp: Urgenda c.s. / de Staat

Geachte confrère,

Bijgaand zend ik u de twee B-formulieren die ik zojuist heb ingediend bij de Rechtbank Den Haag.

Zoals met uw kantoorgenoot Mr Brans overeengekomen, heb ik de rechtbank verzocht om rekening te houden met de tussen partijen gemaakte afspraak aangaande het indienen van de conclusie van repliek (10 september 2014) en dupliek (17 december 2014). Ook heb ik de rechtbank, zoals met Mr Brans besproken, verzocht om nu reeds pleidooi te bepalen. Voor een nadere toelichting verwijs ik korthedshalve naar de bijgevoegde formulieren en begeleidende brief.

Met vriendelijke groet,

ROGER COX

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Advocaten NV
Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht
Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht
☎: +31 (0)43 10.2.e
☎: +31 (0)43 10.2.e
✉: 10.2.e@paulussen.nl
Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank te Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

buiten reikwijdte

Onderwerp:

RE: Urgenda cs / de Staat

Datum:

dinsdag 3 juni 2014 08:56:32

buiten reikwijdte

buiten
reikwijdte

Van: 10.2.e

Verzonden: maandag 2 juni 2014 20:50

Aan: 10.2.e

Onderwerp: Re: Urgenda cs / de Staat

buiten

reikwijdte

Van: 10.2.e

Verzonden: Monday, June 02, 2014 05:00 PM W. Europe Standard Time

Aan: 10.2.e

Cc: 10.2.e

Onderwerp: RE: Urgenda cs / de Staat

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 28 mei 2014 17:38
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: FW: Urgenda cs / de Staat

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e @pelsrijcken.nl
Verzonden: Wednesday, May 28, 2014 03:54 PM W. Europe Standard Time
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e 10.2.e @pelsrijcken.nl >; 10.2.e @pelsrijcken.nl >
Onderwerp: FW: Urgenda cs / de Staat

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl
Verzonden: woensdag 28 mei 2014 15:41
Aan: Brans, Edward
cc: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Urgenda cs / de Staat

Amice,

De griffie van de rechtbank Den Haag heeft mijn kantoorgenoot 10.2.e zojuist telefonisch medegedeeld dat de eerder deze week ingediende B-formulieren zijn behandeld en de daarin opgenomen verzoeken werden toegewezen. Dit zal voor ons vanaf morgen ook zichtbaar zijn op de digitale rol, maar ik informeer u hierbij nu reeds graag over hetgeen ik zojuist mocht vernemen, namelijk:

1. Het verzoek strekkende tot pleidooi is toegewezen en de zaak staat nu op de rol van 11 juni 2014 voor opgave verhinderdata van partijen in de maanden maart/april 2015;
2. De zaak staat op de rol van 10 september 2014 voor het nemen van de conclusie van repliek zijdens Urgenda c.s.;
3. De zaak staat op de rol van 17 december 2014 voor het nemen van de conclusie van dupliek zijdens de Staat.

Ik weet niet of ieder de eigen verhinderdagen dient op te geven of dat de rechtbank verwacht dat ik de verhinderdagen van beide partijen opgeef (dat wordt morgen wel duidelijk) maar in het laatste geval zou ik u willen vragen mij de verhinderdagen aan de zijde van u en uw cliënt uiterlijk 6 juni 2014 door te geven, vandaar ook alvast deze e-mail en uiteraard bij voorbaat al veel dank.

Met vriendelijke groet,

ROGER COX

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Advocaten NV
Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht
Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht
☎: +31 (0)43 10.2.e
☎: +31 (0)43 10.2.e
E-✉: 10.2.e paulussen.nl

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Urgenda c.s. / de Staat

Datum:

dinsdag 9 september 2014 15:37:36

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e [redacted]@paulussen.nl]**Verzonden:** dinsdag 9 september 2014 15:28**Aan:** Brans, Edward**Onderwerp:** Urgenda c.s. / de Staat

Amice,

Bijgevoegd treft u alvast een kopie aan van de conclusie van repliek die morgen genomen zal worden. Ik stuur u per post uiteraard ook twee exemplaren van de conclusie met producties toe.

Het B-formulier treft u bijgaand eveneens aan.

Met vriendelijke groet,

ROGER COX**mr. R.H.J. Cox**

advocaat

Paulussen Advocaten NV
 Bezoekadres: Sint Pieterskade 26B Maastricht
 Postadres: Postbus 131, 6200 AC Maastricht
 ☎: +31 (0)43 10.2.e

☎: +31 (0)43 10.2.e
E-✉: 10.2.e paulussen.nl
Website: www.paulussen.nl

Think before you print.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank te Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

buiten reikwijdte

Onderwerp: FW: Stichting Urgenda/de Staat (24.705/12)
Datum: donderdag 5 maart 2015 08:23:48

buiten reikwijdte

Van: R.Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e [redacted]@paulussen.nl]
Verzonden: woensdag 4 maart 2015 18:19
Aan: Brans, Edward
CC: 10.2.e [redacted] (Paulussen Advocaten); 10.2.e [redacted]
Onderwerp: RE: Stichting Urgenda/de Staat (24.705/12)

Amice,

We zullen waarschijnlijk gebruik maken van enkele filmfragmenten die een beeld geven van klimaatverandering, de extremiteiten in het weer en de gevolgen ervan. Dat zullen korte fragmenten zijn, maar welke weten we nog niet. Ik vraag me af of er een noodzaak is om dat al voor het pleidooi te moeten delen. In ieder geval zullen we dit voor 12 maart nog niet geselecteerd hebben. Verder verwacht ik inderdaad powerpoint te gebruiken zodat ook de mensen in de zaal (een aanzienlijke groep) het betoog kunnen volgen. Die hebben immers geen producties bij de hand maar via deze aanpak is het dan toch te volgen en blijft het ook voor hun interessant. Er is voorsnog geen invulling van "etcetera" maar mocht ik daar alsnog invulling aan geven, dan laat ik het u weten.

Tot zover.

Met vriendelijke groet,
 Paulussen Advocaten NV

Roger Cox

---

mr. R.H.J. Cox
 advocaat

PAULUSSEN
 ADVOCATEN

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL
T +31 43 10.2.e
F +31 43 10.2.e
M +31 6 10.2.e
E 10.2.e@paulussen.nl
W www.paulussen.nl

Van: Brans, Edward 10.2.e@pelsrijcken.nl]
Verzonden: maandag 2 maart 2015 14:10
Aan: R.Cox (Paulussen Advocaten)
CC: 10.2.e (Paulussen Advocaten); 10.2.e
Onderwerp: RE: Stichting Urgenda/de Staat (24.705/12)

Amice,

De Staat heeft kennisgenomen van uw brief aan de rechtbank van 11 februari jl. U geeft in uw brief aan dat uw cliënten graag het pleidooi ondersteunen met audiovisueel materiaal, waaronder, zo merkt u op, een PowerPoint-presentatie, filmmateriaal, etc.

Om ons voor te kunnen bereiden op de zitting zouden wij graag ruim voor de datum van het pleidooi de beschikking krijgen over in ieder geval het filmmateriaal dat uw cliënten willen vertonen tijdens de zitting. Graag ontvang ik bedoeld filmmateriaal uiterlijk 12 maart a.s. Verder is ons niet duidelijk wat u met etcetera bedoelt. Zou u ons hierover nader kunnen informeren, ook graag vóór 12 maart a.s.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl
 Printen, echt nodig?

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) [10.2.e@paulussen.nl] Namens R.Cox (Paulussen Advocaten)
Verzonden: woensdag 11 februari 2015 13:29
Aan: Brans, Edward; 10.2.e
CC: R.Cox (Paulussen Advocaten); 10.2.e (Paulussen Advocaten)
Onderwerp: Stichting Urgenda/de Staat (24.705/12)

Geachte heer 10.2.e geachte heer Brans,

Bijgaand zend ik u ter kennisname namens mr. R.H.J. Cox de scan van de faxbrief die heden werd verzonden aan de Rechtbank Den Haag.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e
secretaresse

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL

Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

E 10.2.e^{10.2}@paulussen.nl

W www.paulussen.nl

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg locatie Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg locatie Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze

buiten reikwijdte
buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Stichting Urgenda/de Staat
dinsdag 17 maart 2015 15:47:33

Datum:

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl] **Namens** R.Cox
(Paulussen Advocaten)

Verzonden: dinsdag 17 maart 2015 15:35

Aan: Brans, Edward

CC: R.Cox (Paulussen Advocaten); 10.2.e

Onderwerp: Stichting Urgenda/de Staat

Geachte heer Brans,

Bijgaand zend ik u namens mr. R.H.J. Cox de scan van de fax die heden werd verzonden aan de Rechtbank Den Haag, alsmede de twee e-mails die heden werden verzonden aan de Rechtbank Den Haag.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e

secretaresse

**PAULUSSEN
ADVOCATEN**

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL

Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

E 10.2.e @paulussen.nl

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Stichting Urgenda/De Staat, akte overleggen producties

Datum:

maandag 30 maart 2015 17:14:48

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl] **Namens** R.Cox
 (Paulussen Advocaten)
Verzonden: maandag 30 maart 2015 17:03
Aan: Brans, Edward
CC: R.Cox (Paulussen Advocaten); 10.2.e (Paulussen Advocaten)
Onderwerp: Stichting Urgenda/De Staat, akte overleggen producties

Geachte heer Brans,

Bijgaand zend ik u ter kennisname de scan van de akte overlegging aanvullende producties, vergezeld van producties U99 t/m U101. Heden zond ik u deze akte per post in drievoud, vergezeld van het formulier B3 en een kopie van de brief aan de rechtbank Den Haag.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
 Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e
 secretaresse

PAULUSSEN
 ADVOCATEN

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
 Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL
 T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e
E 10.2.e@paulussen.nl
W www.paulussen.nl

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

buiten reikwijdte

Onderwerp: FW: Stichting Urgenda/Staat der Nederlanden (C/09/456689 HAZA 13/1396)
Datum: dinsdag 7 april 2015 16:06:18

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl] **Namens** R.Cox
 (Paulussen Advocaten)
Verzonden: dinsdag 7 april 2015 16:02
Aan: Brans, Edward
CC: 10.2.e Paulussen Advocaten)
Onderwerp: Stichting Urgenda/Staat der Nederlanden (C/09/456689 HAZA 13/1396)

Geachte heer Brans,

Namens mr. R.H.J. Cox zend ik u bijgaand ter kennisname onze e-mail van hedenmiddag aan de Rechtbank Den Haag, vergezeld van de bijlage.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
 Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e
 secretaresse

**PAULUSSEN
 ADVOCATEN**

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
 Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL
 T +31 43 10.2.e
 F +31 43 10.2.e
 E 10.2.e @paulussen.nl
 W www.paulussen.nl

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Urgenda/de Staat (24.705/12) (Uw kenmerk: 10041212)

Datum:

woensdag 6 mei 2015 11:55:33

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]**Verzonden:** woensdag 6 mei 2015 11:10**Aan:** Brans, Edward**CC:** 10.2.e (Paulussen Advocaten)**Onderwerp:** Urgenda/de Staat (24.705/12) (Uw kenmerk: 10041212)

Geachte heer Brans,

Bijgaand zend ik u ter kennisname namens mr. R.H.J. Cox de scan van de brief die heden werd verzonden aan de Rechtbank Den Haag.

Ik zond u een afschrift van deze brief tevens heden per gewone post.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e

secretaresse

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL

Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

E 10.2.e @paulussen.nl

W www.paulussen.nl

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg locatie Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

Maastricht, 6 mei 2015

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
t.a.v. de heer mr. E.H.P. Brans en

10.2.e

Postbus 11756
2502 AT DEN HAAG

Geachte confrères,

Inzake: Stichting Urgenda/De Staat; ons dossier: RC/MS 24.705/12;
Uw kenmerk: EB/JE 10041212

Bijgaand zend ik u ter kennisname afschrift van de brief van heden aan de Rechtbank Den Haag.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV,

R.H.J. Cox

10

10.2.e

Mr. J.J.M.C. Huppertz
Prof. mr. R.F.H. Mertens
Mr. R.H.J. Cox
Mr. H.C. Lejeune
Mr. S.A.R. Lely
Mr. Ph.A.A. Nijbakker
Mr. M.H.W. Clijnen
Mr. V.F.G. Nowak bijz.lie.
Mr. N.M.J. van der Maas
Mr. R.A.H. Vlacken
Mr. H.J. Amsing
Mr. drs. M.C. Schmitz RA
Mr. M.J. van Loon
Mr. S. Fraats
Mr. I.K. Decupere
Mr. I. Swennen
Mr. J.B.C. Tummers
Mr. D.M.J. Dexters
Mr. K.M.J.A. Smitsmans
Mr. R.B.A.E. Brouwers
Mr. B.C.A. Fastré
Mr. C.J.M. Brands
Mr. B.L.J. Lenferink

Adviseurs

Mr. E.P.C.M. Teeuwen
Prof. mr. J.G.J. Rinkes

Contact

Maastricht
St. Pieterskade 26B
6212 AD Maastricht
T +31 43 321 6640
F +31 43 325 4301

Parkstad
Akerstraat 67
6411 GX Heerlen
T: +31 45 560 6000
F: +31 45 560 6001

Postbus 131
6200 AC Maastricht

www.paulussen.nl

10.2.e ussen.nl
Doorkiesnr: +31 43 10.2.e

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Stichting Urgenda/Staat der Nederlanden (C/09/456689 HA ZA 13/1396)

Datum:

dinsdag 12 mei 2015 17:50:34

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl] **Namens** Roger Cox (Paulussen Advocaten)

Verzonden: dinsdag 12 mei 2015 17:39

Aan: Brans, Edward

CC: 10.2.e ; Roger Cox (Paulussen Advocaten); 10.2.e (Paulussen Advocaten)

Onderwerp: FW: Stichting Urgenda/Staat der Nederlanden (C/09/456689 HA ZA 13/1396)

Geachte heer Brans,

Ter kennisname zend ik u bijgaand de scan van de faxbrief die zojuist werd verzonden aan de Rechtbank Den Haag.

In vertrouwen u voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e

secretaresse

PAULUSSEN
ADVOCATEN

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL

Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

E 10.2.e [@paulussen.nl](mailto:10.2.e@paulussen.nl)

W www.paulussen.nl

29 Rv

buiten reikwijdte

Onderwerp: Re: Stichting Urgenda / de Staat - vonnis 24 juni 2015
Datum: maandag 22 juni 2015 13:55:13

---

buiten reikwijdte

On 22 jun. 2015, at 12:21, 10.2.e
 10.2.e <@miniemm.nl> wrote:

buiten reikwijdte

[Redacted content]

[Redacted content]

[Redacted content]

[Redacted content]

Van: Brans, Edward 10.2.e <@pelsrijcken.nl>
Verzonden: maandag 22 juni 2015 11:46
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Stichting Urgenda / de Staat - vonnis 24 juni 2015

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Brans, Edward

Verzonden: maandag 22 juni 2015 11:44

Aan: 10.2.e (Paulussen Advocaten); 10.2.e

CC: 10.2.e ; Roger Cox (Paulussen Advocaten)

Onderwerp: RE: Stichting Urgenda / de Staat - vonnis 24 juni 2015

Geachte collega's,

10.2.e en ik zullen woensdag aanwezig zijn. Wij hebben geen bezwaar tegen het uitzenden van beelden via een openbaar kanaal.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. |
Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6
10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl
 Printen, echt nodig?

Van: 10.2.e) 10.2.e @paulussen.nl]

Verzonden: maandag 22 juni 2015 11:07

Aan: Brans, Edward; 10.2.e

CC: 10.2.e ; Roger Cox (Paulussen Advocaten)

Onderwerp: Stichting Urgenda / de Staat - vonnis 24 juni 2015

Geachte confrères,

Net zoals tijdens het pleidooi zullen woensdag a.s. bij het voorlezen van het vonnis beeldopnamen gemaakt worden.

Mogelijk komen de professionele partijen ook in beeld. Voor het geval u namens de Staat aanwezig bent bij het voorlezen van het vonnis, ga ik er van uit dat u ook deze keer geen bezwaar heeft tegen het rechtstreeks uitzenden van deze beelden via een openbaar kanaal. Ik verzoek u vriendelijk om mij zo spoedig mogelijk (lieft vandaag nog) te bevestigen of u aanwezig zult zijn en zo ja of wel/geen bezwaar bestaat tegen het rechtstreeks uitzenden van de beelden.

Dank alvast!

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e

advocaat

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL

Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 10.2.e

F +31 10.2.e

M +31 610.2.e

E 10.2.e @paulussen.nl

W www.paulussen.nl

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Het bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten waarvoor het beroepsgeheim van advocaat of notaris geldt. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Alle werkzaamheden worden verricht op grond van een overeenkomst van opdracht als bedoeld in artikel 7:400 van het Burgerlijk Wetboek met de naamloze vennootschap Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V., gevestigd te Den Haag en ingeschreven in het Handelsregister onder nr. 27283716. Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd ter griffie rechtbank Den Haag onder nr. 27/2013. Daarin is een aansprakelijkheidsbeperking opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.pelsrijcken.nl/algemene-voorwaarden en worden op verzoek langs elektronische weg of op andere wijze kosteloos aan u toegezonden.

This message is solely intended for the addressee and may contain information that is confidential and legally privileged. If you are not the intended recipient please notify the sender immediately and delete this message. All our services are performed by virtue of an agreement for the supply of services as referred to in Section 7:400 of the Dutch Civil Code between Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. and the client. Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. is a public limited company that is based in The Hague and registered with the Chamber of Commerce Haaglanden under number 27283716. All services provided are subject to our general terms and conditions which include a limitation of liability clause and are deposited with the District Court of The Hague under number 27/2013. Our general terms and conditions can be found on our website www.pelsrijcken.eu/algemene-voorwaarden and upon request we will provide you with a copy, free of charge.

Vragen Landsadvocaat inzake 'Urgenda rechtszaak' aan 10.2.e

In eerste instantie schriftelijk

Onderstaande vragen indien mogelijk eerst schriftelijk te beantwoorden. De Landsadvocaat (LA) zou ze daarna graag betrekken bij het overleg.

- Op pag. 21 van IPCC Syn. Rep. 2015 wordt een vergelijking gemaakt tussen het 450 en 500 ppm scenario. Aangegeven wordt dat uitgaande van een 450 ppm scenario er een kans van 66-100% is dat de 2-gradendoelstelling wordt gehaald. Bij een 500 ppm scenario ligt dat op 50-100%. Het verschil hiertussen is 16%. Welke betekenis heeft dit en welk belang kan aan dit verschil worden gehecht?
- In aanvulling op het voorgaande. In WGIII 2014, pag. 134 wordt aandacht besteed aan 550 ppm scenario. Aangegeven wordt dat met dit scenario de kans op het halen van de 2-gradendoelstelling minder is dan 50%. Welk belang moet aan dit cijfer worden gehecht?
- Op diverse plaatsen in de IPCC-rapporten wordt aangegeven dat er zijn meerdere routes denkbaar zijn waarmee kan worden voldaan aan de 2-gradendoelstelling. Zie bijvoorbeeld para. 1.3.3 van WGIII 2014. Graag een nadere toelichting op de aldaar opgenomen analyses.
- In AR5/2014 wordt minder aandacht besteed aan de verdeling Annex-I landen en niet-Annex-I landen dan in AR4/2007. In WGIII 2014, op pag. 125, wordt er wel iets over opgemerkt alsook op andere plaatsen in de 2014 rapporten, maar mogelijk heb ik een meer specifieke passage hierover over het hoofd gezien. Is een nadere toelichting mogelijk?
- Fig. SPM.12 op pag. 26 van IPCC Syn. Rep. 2015 is lastig te begrijpen. Graag een nadere uitleg. *NB. Mogelijk kan dit alleen mondeling.*

Onderwerpen voor het mondeling overleg

De LA zou graag met u overleggen over het vonnis, over enkele specifieke onderdelen van de analyses van het IPCC en over de rol van het IPCC.

Voor wat betreft het vonnis

De LA wil graag mondeling een toelichting krijgen op uw schriftelijke analyse van het vonnis, om met u als deskundige van gedachten te kunnen wisselen over de meer technische aspecten van het vonnis.

Onderwerpen waarde LA, naast onderstaande onderwerpen, in geïnteresseerd is, is de invulling die de rechtbank geeft aan de gevaarzettingen. Dit in relatie tot het aandeel dat Nederland heeft in de mondiale emissie, en vervolgens de beslissing van de rechtbank de Staat te veroordelen tot een extra reductie van ongeveer 6-7% (uitgaande van de NEV 2015).

Voor wat betreft de IPCC

Het IPCC heeft een document gepubliceerd "Principles Governing IPCC Work" waaruit globaal kan worden opgemaakt wat de rol is van het IPCC (zie Principle 2). Daarnaast zijn er documenten van het IPCC, zoals "Guidance Note for Lead Authors ..", waaruit volgt dat het IPCC bij de uitvoering van haar taak specifiek rekening moet houden met de onzekerheden die nog aanwezig zijn in de klimaatwetenschap en die van invloed kunnen zijn op de analyses en de conclusies van het IPCC.

11.1

Er zijn veel publicaties over de rol van het IPCC. Wat daarbij opvalt is dat deze literatuur sterk gepolariseerd is en daarmee niet goed bruikbaar bij de opstelling van de MvG. De LA zou graag van u vernemen hoe het IPCC haar rol ziet en zou graag de beschikking krijgen over documenten van het IPCC die meer inzicht bieden in het handelen van het IPCC.

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Datum:

maandag 7 december 2015 11:08:06

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Brans, Edward
Verzonden: maandag 7 december 2015 11:04
Aan: 'Roger Cox (Paulussen Advocaten)'
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Amice,

De vertegenwoordigers van cliënt zijn in Parijs en lastig bereikbaar. Ik heb het onderstaande dan ook nog niet kunnen afstemmen met cliënt, maar neem aan dat het tijdsplan voor het nemen van de memorie van grieven en de memorie van antwoord (mogelijk tevens houdende incidentele memorie van grieven) akkoord is. Voor het overige kom ik nog terug op uw bericht.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 |
 Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e
 10.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

Van: Roger Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]
Verzonden: woensdag 2 december 2015 13:06
Aan: Brans, Edward
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Amice,

Dank voor dit eerste overzicht. Twee opmerkingen/verzoeken:

1. Ik zou graag zien dat, als het onverhoopt nodig is, wij na 12 juli eveneens nog twee weken uitstel zouden kunnen krijgen (uiterlijk dienen op 26 juli dus). In ons telefoongesprek heb ik het ook over die periode gehad.
2. Er moet wat ons betreft minimaal 3 maanden tussen uw antwoord in incident en het pleidooi zitten. De door u aangegeven periode is dan niet haalbaar en ik kan me ook niet herinneren dat we dat zo specifiek benoemd hebben. Ik stel voor u na bestudering van ons antwoord zelf opnieuw inschat wanneer u daarop zult reageren en dat we die datum dan definitief vastleggen en vervolgens een datum voor pleidooi gaan verzoeken met inachtneming van die drie maanden.

Voor het overige akkoord.

Kan uwerzijds worden ingestemd met deze aanpak?

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

Roger Cox

---

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Logo

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

M +31 6 10.2.e

E 10.2.e@paulussen.nl

W www.paulussen.nl

Van: Brans, Edward 10.2.e@pelsrijcken.nl

Verzonden: maandag 30 november 2015 10:13

Aan: Roger Cox (Paulussen Advocaten)

CC: 10.2.e@paulussen.nl

Onderwerp: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Geachte confrère,

Vorige week spraken wij over de planning van de procedure Staat/Urgenda. Wij hebben toen het volgende besproken:

- de Staat neemt op 2 februari 2016 de memorie van grieven. Indien deze termijn onverhoopt niet haalbaar mocht zijn is Urgenda bereid in te stemmen met een verzoek om een nader uitstel tot 16 februari 2016;
- Urgenda neemt op 12 juli 2016 een memorie van antwoord.
- Indien Urgenda een incidentele memorie van grieven neemt, zal de Staat hier op de

kortst mogelijke termijn op reageren, bij voorkeur binnen twee maanden na 12 juli 2016;

- Urgenda en de Staat verzoeken het hof kort voor of na indiening van de memorie van antwoord (tevens incidentele memorie van grieven) een datum voor pleidooi te bepalen. Besproken is het pleidooi in de periode half november – half december 2016 te laten plaatsvinden.

Ik heb het voorgaande tijdschema voorgelegd aan cliënt en deze is akkoord met bovenstaand schema.

Graag verneem ik van u of het voorgaande een juiste weergave is van hetgeen is besproken en of uw cliënte akkoord is met het tijdschema.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0) 10.2.e | 10.2.e | @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Datum:

dinsdag 8 december 2015 16:59:58

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Brans, Edward**Verzonden:** dinsdag 8 december 2015 16:58**Aan:** 'Roger Cox (Paulussen Advocaten)'**CC:** 10.2.e**Onderwerp:** RE: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Amice,

Clïente heeft mij inmiddels bericht akkoord te zijn met het tijdsplan zoals door u is geschetst in onderstaande e-mail. Ik stel voor dat wij het hof overeenkomstig berichten. Ik zal een conceptbrief opstellen en, ten einde misverstanden te voorkomen, deze voor verzending aan het hof aan u voorleggen.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e 1 | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e | 10.2.e@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?
Van: Roger Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e | 10.2.e@paulussen.nl**Verzonden:** woensdag 2 december 2015 13:06**Aan:** Brans, Edward**Onderwerp:** RE: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Amice,

Dank voor dit eerste overzicht. Twee opmerkingen/verzoeken:

1. Ik zou graag zien dat, als het onverhoopt nodig is, wij na 12 juli eveneens nog twee weken uitstel zouden kunnen krijgen (uiterlijk dienen op 26 juli dus). In ons telefoongesprek heb ik

het ook over die periode gehad.

2. Er moet wat ons betreft minimaal 3 maanden tussen uw antwoord in incident en het pleidooi zitten. De door u aangegeven periode is dan niet haalbaar en ik kan me ook niet herinneren dat we dat zo specifiek benoemd hebben. Ik stel voor u na bestudering van ons antwoord zelf opnieuw inschat wanneer u daarop zult reageren en dat we die datum dan definitief vastleggen en vervolgens een datum voor pleidooi gaan verzoeken met inachtneming van die drie maanden.

Voor het overige akkoord.

Kan uwerzijds worden ingestemd met deze aanpak?

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

Roger Cox

---

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Logo

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL

Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

M +31 6 10.2.e

E 10.2.e@paulussen.nl

W www.paulussen.nl

Van: Brans, Edward 10.2.e@pelsrijcken.nl

Verzonden: maandag 30 november 2015 10:13

Aan: Roger Cox (Paulussen Advocaten)

CC: 10.2.e@paulussen.nl

Onderwerp: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Geachte confrère,

Vorige week spraken wij over de planning van de procedure Staat/Urgenda. Wij hebben toen het volgende besproken:

- de Staat neemt op 2 februari 2016 de memorie van grieven. Indien deze termijn onverhoopt niet haalbaar mocht zijn is Urgenda bereid in te stemmen met een verzoek om een nader uitstel tot 16 februari 2016;
- Urgenda neemt op 12 juli 2016 een memorie van antwoord.
- Indien Urgenda een incidentele memorie van grieven neemt, zal de Staat hier op de kortst mogelijke termijn op reageren, bij voorkeur binnen twee maanden na 12 juli 2016;
- Urgenda en de Staat verzoeken het hof kort voor of na indiening van de memorie van antwoord (tevens incidentele memorie van grieven) een datum voor pleidooi te bepalen. Besproken is het pleidooi in de periode half november – half december 2016 te laten plaatsvinden.

Ik heb het voorgaande tijdschema voorgelegd aan cliënt en deze is akkoord met bovenstaand schema.

Graag verneem ik van u of het voorgaande een juiste weergave is van hetgeen is besproken en of uw cliënte akkoord is met het tijdschema.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 | Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e | 10.2.e | @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Beantwoording vragen Landsadvocaat mbt Urgenda
Datum: zondag 13 december 2015 16:16:33
Bijlagen: [beantwoording vragen 12-11-2015 Landsadvocaat Urgenda-vonnis.pdf](#)

Beste 10.2.e

buiten reikwijdte

Hierbij mijn beantwoording van de vragen van de landsadvocaat, ge-updated na de uitkomsten van 'Parijs'. 11.1

Geleid jij of 10.2.e dit verder door naar de LA?

Een paar kanttekeningen:

11.1

- In het Paris agreement is nu als doel afgesproken '*Holding the increase in the global average temperature to well below 2 °C above pre-industrial levels and to pursue efforts to limit the temperature increase to 1.5 °C above pre-industrial levels*' (Art.2.1a). Dit is een aanscherping van de eerdere 2 graden –doelstelling van het UNFCCC. Daarbij komt dat ook is afgesproken (Art.4.4) dat '*Developed country Parties should continue taking the lead by undertaking economy-wide absolute emission reduction targets.*' 11.1

buiten reikwijdte

Met hartelijke groet

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Notitie voor de Landsadvocaat naar aanleiding van vragen van 12-11-2015

CANCÚN PLEDGES: ALLEEN VAN ANNEX-I LANDEN ?

De Cancún pledges waren alleen van de [Annex I landen waaronder de EU](#), die in 2011 20 % reductie bood in 2020 tov 1990, en de bereidheid aangaf tot 30 % te gaan onder voorwaarde dat andere ontwikkelde landen zich zouden verplichten tot vergelijkbare reducties, en de ontwikkelingslanden 'overeenkomstig hun verantwoordelijkheden en kunnen' zouden bijdragen. Daarbij mogen Annex I landen ook credits verdienen via CDM (hetgeen zonder opgave van redenen niet is toegestaan door het Urgenda vonnis). Inmiddels is de EU positie veranderd. De 30 % in 2020 komt niet meer op tafel. Nu belooft de EU in zijn Intended Nationally Determined Contribution (INDC), opgenomen in het UNFCCC [Paris Agreement](#) van 12 december 2015, minstens 40 % reductie in 2030 tov. 1990, alleen binnen EU te realiseren. In het Paris Agreement komt de scheiding Annex-I / niet- Annex-I landen niet meer voor. Wel worden de ontwikkelde landen verwacht door te gaan met het voortouw te nemen in de reductie-afspraken, terwijl ontwikkelingslanden worden aangemoedigd in de loop der tijd hun emissiereductie-doelen uit te breiden over alle economische sectoren, rekening houdend met nationale omstandigheden (Artikel 4 lid 4 Paris Agreement).

KLIMAATEFFECTEN VAN HET URGENDA – VONNIS ?

Gevraagd is naar de effecten voor het klimaat als voldaan wordt aan een reductiedoelstelling van 25 % resp. 40 % van de broeikasemissies van Nederland in 2020 ten opzichte van 1990. 11.1

Getallen worden gegeven in percentages, megatonnen en graden.

Uitgangspunt: emissies referentiejaar 1990

Het basisjaar 1990 voor Kyoto en het Compendium voor de Leefomgevingⁱ geven iets verschillende waarden: Basisjaar Kyoto protocol is 221,5 Mton CO₂-eq en emissies 1990 Nederland 219,8 Mt. Hier is uitgegaan van afgerond 220 Mton conform de door PBL gehanteerde vergelijkingsbasisⁱⁱ. Ook de reducties en emissies 2020 zijn afgerond op gehele getallen in Mton CO₂-equivalent.

Beoogde reductie broeikasgasemissies in 2020

Er circuleren verschillende percentages en getallen, die zijn in tabel I samengevat. De Rechtbank hanteert iets andere getallen voor 2020 dan PBL. Hier worden de beoogde reducties in 2020 tov. 1990 bekeken in geval van:

- staand en voorgenomen beleid excl. Urgenda vonnis,
- idem inclusief Urgenda vonnis van 25 %,
- idem inclusief een eis van 40%.

¹ Het langlevende broeikasgas CO₂ wordt gemengd in de gehele aardatmosfeer en de doorwerking daarvan op de temperatuur wordt wereldwijd berekend en gemiddeld. Uitsluitend het cumulatieve effect van alle reductie-inspanningen van alle landen en actoren bij elkaar op onze planeet zijn bepalend voor het berekenen van de effecten op de opwarming van de aarde. Bijdragen van een klein land als Nederland resulteren niet in aantoonbare effecten op de wereldgemiddelde temperatuurstijging en de daarmee verbonden gevolgen, ongeacht de omvang van de nationale inspanningen. 11.1

Tabel 1: reducties in 2020 tov 1990 in Nederland (in % en Mton CO₂-eq)

	Beoogde reductie in 2020 in %	Beoogde reductie in 2020 In Mton CO ₂ -eq	Emissies in 2020 in Mton CO ₂ -eq
Vastgesteld en voorgenomen beleid Nederlandse Staat (bron: vonnis Rechtbank para 4.26 ⁱⁱⁱ)	14-17	31 -37	189-183
Quickscan PBL 1 september 2015: vastgesteld en voorgenomen beleid excl. Energieakkoord	18	40	180
Bevel rechtbank	25	55	165
Ambitie Urgenda	40	88	132

Tabel 2 : extra inspanning ten opzichte van vastgesteld en voorgenomen beleid in Mton CO₂-eq.

Vastgesteld+ voorgenomen beleid	Bevel rechtbank	Ambitie Urgenda
Uitgaande van 14-17 % (Staat)	24-18	57-51
Uitgaande van 18 % (PBL)	15	48

Effecten op de temperatuur

De temperatuurstijging neemt lineair toe met stralingsforcering door de broeikasgassen. De stralingsforcering neemt op zijn beurt logaritmisch toe met de concentraties, en die nemen weer ongeveer lineair toe met de cumulatieve emissies. Er is dus een verband tussen cumulatieve emissies van CO₂ en wereldgemiddelde temperatuurstijging. Deze is af te leiden uit het IPCC 5^e assessment report (*Figuur 1*). De relatie is, met onzekerheidsmarges, in principe ook logaritmisch maar kan hier worden benaderd als lineair. Toevoeging van 1000 Gton CO₂ (=10⁶ Mton CO₂) levert dan een wereldwijd gemiddelde temperatuurstijging op van 0.60 [0.44 tot 0.76] °C. Het onzekerheidsinterval wordt veroorzaakt door de marges in de klimaatgevoeligheid, de koolstofkringloop en model-onzekerheden. Het interval is gebaseerd op de 'likely' range van het IPCC, dat wil zeggen dat de berekende temperatuurstijging een waarschijnlijkheid heeft van 66 % -100 % om binnen deze marge te blijven.

In het VN Klimaatverdrag afgesproken doelstelling is om de opwarming van de aarde te beperken tot 2.0 graden in 2100 blijven het pre-industriële niveau. Op COP21 in Parijs is dit doel gepreciseerd: afgesproken is de toename van de wereldwijd gemiddelde temperatuur echt beneden de 2 °C boven de pre-industriële niveaus te houden en te streven naar een beperkte opwarming van 1.5 °C boven de pre-industriële niveaus (Artikel 2 lid 1a van het Paris Agreement).

Het temperatuur- effect van het Urgenda-vonnis van 25 % reductie in 2020 tov 1990 of een eventuele hogere eis van 40 % op de temperatuur, zoals verzocht door de Landsadvokaat, is lastig te bepalen. Het is dan nodig om vast te stellen wat de vermeden cumulatieve CO₂-equivalente emissies ten gevolge van het vonnis of een hogere eis zouden zijn ten opzichte van een beleid zonder het vonnis of die hogere eis. Maar dat weer hangt af welke route Nederland zou volgen ná 2020 en die is nog niet bekend – dat wordt pas bekend wanneer de EU de lastenverdeling van de 'minstens -40 %' binnen de lidstaten heeft vastgesteld voor 2030 en eventueel ook voor '80 -95 % in 2050'. Dat kan pas gebeuren met de implementatie van de besluiten van COP21 en dat zal ongetwijfeld lange onderhandelingen vergen binnen de EU.

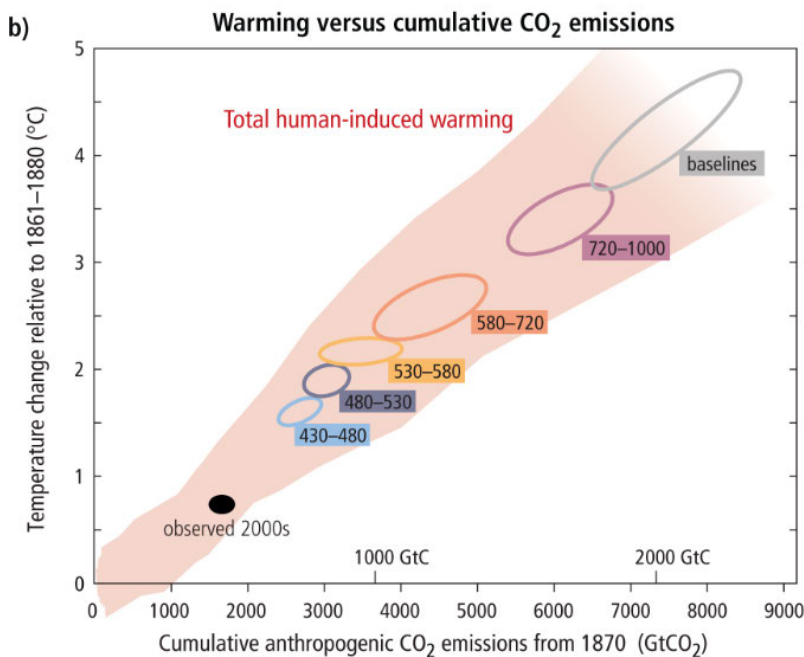
Er kan wel een ruwe schatting worden gegeven van de orde van grootte van het effect op het afremmen van de temperatuurstijging door het Urgenda vonnis of een hogere eis. Daarvoor wordt hier aangenomen dat Nederland in 2030 een reductie moet bereiken van minstens 40 % ten opzichte van 1990, gelijk aan het gemiddelde voor de EU landen. Dat betekent een uitstoot van 132 Mton CO₂-eq in 2040. Tevens wordt hier aangenomen dat emissies vanaf 2020 (180 Mton in 2020 zonder het

vonnis, 165 Mton in 2020 met vonnis) lineair afnemen tot 2030, dus over 10 jaar. Eventuele extra inspanningen vóór 2020 zijn niet verondersteld.

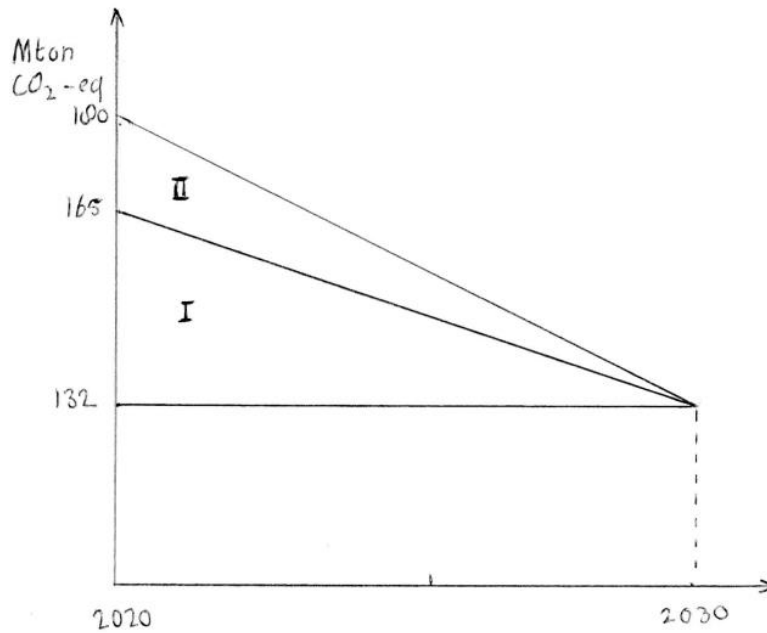
De door het vonnis vermeden cumulatieve emissies kunnen uit deze gegevens worden berekend (zie *Figuur 2*) en bedragen 75 Mt CO₂-equivalent. In geval van een toewijzing van een hogere eis van -40 % in 2020 zijn de vermeden emissies 240 Mton CO₂-eq.

Een miljoen Mton extra CO₂ of CO₂-eq is equivalent aan ca. 0.6 °C gemiddelde wereldwijde temperatuurstijging in 2100, dus:

- ⇒ Het 25 % bevel leidt met deze aannames tot 75 Mton minder cumulatieve emissies en dat geeft ca 0,000045 °C minder gemiddelde wereldwijde opwarming tot 2100. Toewijzing van een eis van 40 % leidt met deze aannames tot 240 Mton minder cumulatieve emissies en ca 0,00014 °C minder opwarming tot 2100.
- ⇒ In ieder geval zijn dergelijke bijdragen niet te meten, vast te stellen of te toetsen, en er is wetenschappelijk gezien dus geen enkel bewijs dat hiermee 'gevaar', hoe gedefinieerd ook, significant wordt vermeden op een schaal die van betekenis is voor de tweeградendoelstelling of enig andere doelstelling op mondiaal niveau.

FIGUUR 1. Verband tussen cumulatieve CO₂-emissies en temperatuurstijging. Bron: IPCC Synthesis Report 2014, Fig. SPM.5.

FIGUUR 2. Berekening vermeden cumulatieve emissies door het Urgenda-vonnis. Op de Y-as staan aangegeven: de emissies in Nederland zonder uitvoering van het Urgenda-vonnis (180 Mt CO₂-eq in 2020, 17 % reductie tov. 1990); met uitvoering van het vonnis (165 Mt CO₂-eq in 2020, 25 % reductie tov. 1990); en de streefwaarde in 2030 (132 Mt CO₂-eq, 40 % reductie tov. 1990, onder de aanname dat NL een inspanning levert die procentueel gelijk is aan het EU-inspanning). Op de X-as staat de 10-jarige periode 2020-2030. De vermeden cumulatieve emissie ten gevolge van de uitvoering van het Urgenda-vonnis is gelijk aan de oppervlakte van het driehoekje II. Deze is te berekenen door de oppervlakte van de driehoek I+II en die van I te berekenen en die vervolgens van elkaar af te trekken. De oppervlakte van een rechthoekige driehoek is: basis maal hoogte/2. Dus: driehoek I + II is $10 \times (180-132)/2$ CO₂-eq, en die van Driehoek I is $10 \times (165-132)/2$ CO₂-eq. Het verschil is dan $0,5 \times 10 [(180-132) - (165-132)] = 5 \times (180-165) = 75$ Mt CO₂-eq. In geval van een toewijzing van een hogere eis van -40 % in 2020 worden de vermeden cumulatieve emissies gelijk aan de oppervlakte van de gehele driehoek I+II, dus $0,5 \times 10 (180-132) = 240$ Mton CO₂-eq.

ⁱ PBL (2013), Compendium voor de Leefomgeving

ⁱⁱ PBL (2015), Quick scan mogelijke aanvullende maatregelen ten behoeve van de Urgenda Klimaatzaak

ⁱⁱⁱ Vonnis Rechtbank Den Haag 24 juni 2015, para 4.26

buiten reikwijdte

Onderwerp: FW: Staat / Urgenda 200.178.245/01 [PRDF-10041212]**Datum:** dinsdag 12 januari 2016 17:27:59

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Brans, Edward**Verzonden:** dinsdag 12 januari 2016 17:25**Aan:** 'Roger Cox (Paulussen Advocaten)'**CC:** 10.2.e**Onderwerp:** FW: Staat / Urgenda 200.178.245/01 [PRDF-10041212]

Amice,

Onder verwijzing naar ons telefoongesprek van zo-even zend ik u bijgevoegd H-formulier. Zoals besproken is nog steeds uitgangspunt van cliënt dat de memorie van grieven 16 februari a.s. wordt genomen. Zodra ik meer zekerheid heb over het moment waarop de memorie genomen gaat worden neem ik contact met u op en zal ook een voorstel doen voor een brief aan het gerechtshof waarin de afspraken zijn neergelegd die partijen over en weer hebben gemaakt.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 |
 Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e |
 10.2.e | 10.2.e@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Datum:

woensdag 3 februari 2016 08:17:28

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Roger Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]**Verzonden:** dinsdag 2 februari 2016 17:58**Aan:** Brans, Edward**CC:** 10.2.e**Onderwerp:** RE: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Amice,

Zoals zojuist al geschreven wenst cliënte vanwege de door de Staat gewenste langere termijn thans eerst de memorie van grieven af te wachten. Pas na ontvangst en kennisneming daarvan zal geoordeeld worden hoe om te gaan met de vervolgttermijnen. Cliënte is dus niet akkoord met uw opzet en verzoek aan het Hof.

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

Roger Cox

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Logo

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL
T +31 43 10.2.e
F +31 43 10.2.e
M +31 6 10.2.e
E 10.2.e@paulussen.nl
W www.paulussen.nl

Van: Brans, Edward 10.2.e@pelsrijcken.nl]
Verzonden: dinsdag 2 februari 2016 17:51
Aan: Roger Cox (Paulussen Advocaten)
cc: 10.2.e
Onderwerp: Staat/Urgenda [PRDF-10041212]

Amice,

Onder verwijzing naar ons telefoongesprek van vanochtend zend ik u onderstaand voorstel voor een brief aan het gerechtshof Den Haag. De tekst zou ook moeten worden opgenomen het aan het hof toe te zenden H-formulier.

“De Staat der Nederlanden en Stichting Urgenda zijn overeengekomen dat de Staat zijn memorie van grieven op 12 april 2016 zal nemen en dat Stichting Urgenda uiterlijk 12 oktober 2016 haar memorie van antwoord eventueel tevens houdende incidentele memorie van grieven zal nemen. Verder zijn partijen overeengekomen dat voor het geval Stichting Urgenda een incidentele memorie van grieven neemt, dan wel er een andere reden is voor de Staat om schriftelijk te reageren op de memorie van antwoord van Stichting Urgenda, bijvoorbeeld vanwege een wijziging van eis, de Staat hier op de kortst mogelijke termijn op zal reageren, uiterlijk binnen twee of drie maanden. Tot slot hebben partijen afgesproken uw Hof te verzoeken een datum voor pleidooi te bepalen, direct nadat Stichting Urgenda haar memorie van antwoord mogelijk tevens houdende incidentele memorie van grieven heeft genomen.

Ik verzoek u rekening te houden met voorgaande afspraken en bovengenoemde zaak te verwijzen naar de rol van 12 april 2016 voor het nemen van een memorie van grieven tijdens de Staat.”

Graag verneem ik van u of u akkoord bent met het tekstvoorstel. Omdat de zaak op de rol staat van 10 februari a.s. verneem ik graag vóór vrijdag a.s., 12:00 uur van u.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 |
Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e |
10.2.e@pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

buiten reikwijdte

Onderwerp: FW: Staat/Urgenda c.s. (10041212) [PRDF-10041212]
Datum: woensdag 3 februari 2016 08:18:51

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: Roger Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]
Verzonden: dinsdag 2 februari 2016 17:04
Aan: Brans, Edward
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212) [PRDF-10041212]

Amice,

Zoals beloofd heb ik uw verzoek besproken met cliënte en dezerzijds kan worden ingestemd met deze nieuwe termijn zij het dat dan ook opnieuw gekeken zal moeten worden naar de andere termijnen van de gerechtsgang bij het Hof. Gelet op de termijn die de Staat voor de memorie van grieven nodig heeft en het, naar ik begrijp, (laten) opstellen van verschillende in het geding te brengen rapporten, wil cliënte de andere termijnen en de verdere aanpak van de rechtszaak pas beoordelen en bespreken na kennis te hebben genomen van de memorie van grieven. In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, verblijft,

met vriendelijke groet,
 Paulussen Advocaten NV

Roger Cox

mr. R.H.J. Cox
 advocaat

Paulussen Logo

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
 Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL
 T +31 43 10.2.e
 F +31 43 10.2.e
 M +31 6 10.2.e
 E 10.2.e @paulussen.nl
 W www.paulussen.nl

Van: Brans, Edward 10.2.e @pelsrijcken.nl]
Verzonden: dinsdag 2 februari 2016 10:41
Aan: Roger Cox (Paulussen Advocaten)
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212) [PRDF-10041212]

Amice,

Bedoeld is 12 april 2016.

Vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 |
Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e |
10.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl
 Printen, echt nodig?

Van: Roger Cox (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl]

Verzonden: dinsdag 2 februari 2016 10:30

Aan: Brans, Edward

CC: 10.2.e

Onderwerp: RE: Staat/Urgenda c.s. (10041212) [PRDF-10041212]

Amice,

Bedoeld u daadwerkelijk pas 12 april of 12 februari?

Met vriendelijke groet,
Paulussen Advocaten NV

Roger Cox

---

mr. R.H.J. Cox
advocaat

Paulussen Logo

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL

T +31 43 10.2.e

F +31 43 10.2.e

M +31 6 10.2.e

E 10.2.e @paulussen.nl

W www.paulussen.nl

Van: 10.2.e @pelsrijcken.nl] Namens Brans, Edward

Verzonden: dinsdag 2 februari 2016 10:07

Aan: Roger Cox (Paulussen Advocaten)

CC: 10.2.e

Onderwerp: Staat/Urgenda c.s. (10041212) [PRDF-10041212]

Amice,

Bij deze bericht ik u dat de Staat de memorie van grieven op 12 april a.s. zal nemen. Ik stuur later vandaag een voorstel voor een brief aan het Gerechtshof Den Haag en ook het betreffende

H-formulier waarin de afspraken zijn neergelegd die partijen hebben gemaakt over het moment van indiening van het processtukken en over het moment waarop, bij voorkeur, het pleidooi zou moeten plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,

Edward Brans

Edward Brans | senior-advocaat/counsel | Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. | Bezuidenhoutseweg 57 |
Postbus 11756, 2502 AT Den Haag | t +31 (0)70 10.2.e | m +31 (0)6 10.2.e | f +31 (0)70 10.2.e |
10.2.e @pelsrijcken.nl | www.pelsrijcken.nl

 Printen, echt nodig?

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Urgenda/De Staat (HB) (26.091/15) [PRDF-10041212]

Datum:

woensdag 3 februari 2016 09:18:00

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Van: 10.2.e (Paulussen Advocaten) 10.2.e @paulussen.nl] **Namens** Roger Cox (Paulussen Advocaten)

Verzonden: woensdag 3 februari 2016 9:10

Aan: Brans, Edward

CC: 10.2.e ; Roger Cox (Paulussen Advocaten); 10.2.e (@hocker.nl)

Onderwerp: Urgenda/De Staat (HB) (26.091/15)

Geachte heer Brans,

Bijgaand zend ik u namens mr. R.H.J. Cox de scan van de brief die heden per post aan u werd gezonden.

Vertrouwende u voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,
Paulussen Advocaten NV

10.2.e

10.2.e

secretaresse

Paulussen Logo

Sint Pieterskade 26B, 6212 AD Maastricht NL
Postbus 131, 6200 AC Maastricht NL
T +31 4310.2.e

F +31 4310.2.e
E 10.2.e @paulussen.nl
W www.paulussen.nl

CONFIDENTIALITY & GENERAL TERMS:

Paulussen Advocaten is a Public Limited Liability Company; registration number Chamber of Commerce: 14089780. All activities are carried out under applicability of our general terms and conditions, which are deposited at the Rechtbank Limburg location Maastricht. These general terms contain amongst others a limitation of liability and are also available in English. They will be sent to you on first request.

This message and any attachments are confidential and may also contain attorney-client privileged information. If you are not the named recipient, please notify the sender immediately and do not disclose the contents to any other person, store or copy the information in any medium, or use it for any other purpose. Thank you.

VERTROUWELIJKE INFORMATIE & ALGEMENE VOORWAARDEN:

Paulussen Advocaten is een Naamloze Vennootschap geregistreerd onder handelsregisternummer 14089780. Op haar dienstverlening zijn van toepassing haar algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Rechtbank Limburg locatie Maastricht, waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Een exemplaar van de algemene voorwaarden wordt u op eerste verzoek toegezonden.

Dit bericht en alle bijlagen bij dit bericht kunnen vertrouwelijke informatie bevatten. Indien u niet de geadresseerde bent verzoeken wij u vriendelijk onmiddellijk contact met de verzender op te nemen en de inhoud van dit bericht of de daarbij gevoegde bijlagen niet aan derden te onthullen, noch deze te kopiëren of op te slaan op welke gegevensdrager dan ook, noch deze voor welk doel dan ook te gebruiken. Dank u.

Maastricht, 3 februari 2016

Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
t.a.v. de heer mr. E.H.P. Brans
Postbus 11756
2502 AT 'S-GRAVENHAGE

Amice,

Inzake: Stichting Urgenda/De Staat der Nederlanden (hoger beroep);
ons dossier: 26.091/15;

Er moet mij even iets van het hart over de gang van zaken gisteren.

In eerste aanleg hebben (de raadslieden van) beide partijen zich flexibel en welwillend opgesteld over de procestermijnen, zodat enerzijds iedere partij voldoende tijd zou hebben - de zaak is nu eenmaal omvangrijk en complex - maar anderzijds toch de goede voortgang zou worden bewaakt. Ik heb uw constructieve houding zeer gewaardeerd en ik denk dat dat wederzijds was.

Van het vonnis dat op 24 juni 2015 tussen partijen is gewezen, is de Staat op 23 september 2015 in beroep gegaan. De aanbrengdatum was 20 oktober 2015. Op 30 november deed u namens de Staat een voorstel voor de procestermijnen die partijen zouden gaan aanhouden in hoger beroep. Volgens dat schema zou de Staat op 2 februari 2016 zijn Memorie van Grieven nemen. Namens Urgenda heb ik daar mee ingestemd. Wij hebben dat schema verder niet geformaliseerd en niet aan het Hof gecommuniceerd. Wij hebben van het schema geen dwingend keurslijf gemaakt en de mogelijkheid open gehouden daarvan af te wijken om redenen van flexibiliteit en welwillendheid.

Gisteren, op 2 februari 2016 en dus de dag dat de Staat zou dienen, deelde u mij mee dat de Staat (eenzijdig, zonder overleg tussen partijen) heeft besloten pas op 2 april 2016 zijn Memorie van Grieven te nemen. Een onverwacht uitstel van maar liefst 2 maanden, derhalve. De reden is dat de Staat nog rapporten wil (laten) opstellen. Vervolgens stuurde u mij een door u opgesteld nieuw processchema (waarover geen afstemming met mij heeft plaatsgevonden) dat er in voorziet dat Urgenda op uiterlijk 16 oktober 2016 zal moeten antwoorden, waarbij naar ik begrijp uw bedoeling is dat dit

Mr. J.J.M.C. Huppertz
Prof. mr. R.F.H. Mertens
Mr. R.H.J. Cox
Mr. H.C. Lejeune
Mr. S.A.R. Lely
Mr. Ph.A.A. Nijbakker
Mr. M.H.W. Clijnen
Mr. V.F.G. Nowak bijz.lie.
Mr. N.M.J. van der Maas
Mr. R.A.H. Vlecken
Mr. H.J. Amsing
Mr. drs. M.C. Schmitz RA
Mr. M.J. van Loon
Mr. S. Fraals
Mr. I.K. Decupere
Mr. I. Swennen
Mr. J.B.C. Tummers
Mr. D.M.J. Dexters
Mr. K.M.J.A. Smitsmans
Mr. R.B.A.E. Brouwers
Mr. B.C.A. Fastré
Mr. C.J.M. Brands
Mr. B.L.J. Lenferink

Adviseurs

Mr. E.P.C.M. Teeuwen
Prof. mr. J.G.J. Rinkes

Contact

Maastricht
St. Pieterskade 26B
6212 AD Maastricht
T +31 43 321 6640
F +31 43 325 4301

Parkstad
Akerstraat 67
6411 GX Heerlen
T: +31 45 560 6000
F: +31 45 560 6001

Postbus 131
6200 AC Maastricht

www.paulussen.nl

10.2.e paulussen.nl
Doorkiesnr: +31 43 10.2.e

nieuwe schema nu ook al aan het Hof zal worden voorgelegd in de vorm van bindende partij-afspraken waar het Hof dan desgewenst rekening mee zou kunnen/moeten houden bij de planning van de behandeling van de zaak. Deze gang van zaken heeft mij enigszins verrast.

Het is mij bekend dat binnen (zekere) politieke kringen de uitspraak van de rechtbank niet erg gewaardeerd wordt. Dat de Staat zich in hoger beroep met kracht wil verzetten, begrijp ik.

In de tussen ons bestaande sfeer van welwillendheid en redelijkheid heb ik daarom ook ingestemd met een ruime termijn voor de Memorie van Grieven. Tussen het vonnis d.d. 24 juni 2015 en 2 februari 2016 liggen ruim 7 maanden. Voor de Staat met zijn vrijwel onuitputtelijke resources zou dat toch genoeg moeten zijn.

U zult zich ook realiseren dat Urgenda er eigenlijk geen enkel belang bij heeft om de Staat nog meer uitstel te verlenen opdat de Staat het Urgenda nog veel moeilijker zal kunnen maken.

Tegelijkertijd meent Urgenda dat deze rechtszaak van zo groot maatschappelijk belang is dat partijen elkaar de tijd en ruimte moeten gunnen om het eigen standpunt zo goed mogelijk naar voren te kunnen brengen en te onderbouwen. Maar dat laatste moet dan wel voor beide kanten gelden.

Urgenda bewilligt in 2 april 2016 als datum waarop de Staat zijn Memorie van Grieven zal nemen. De Staat heeft dan in totaal meer dan 9 maanden de tijd daarvoor gehad.

Urgenda kan echter niet instemmen met het door u voorgestelde processchema.

Zeker als de Staat ten behoeve van die Memorie van Grieven een aantal - kennelijk bewerkelijke - rapporten heeft laten opstellen, wil Urgenda eerst kennis nemen van die Memorie voor zij afspraken gaat maken over een nieuw processchema.

Wellicht geeft die Memorie Urgenda aanleiding om ook een rapport te doen opstellen, en daarvoor wil zij dan van de Staat evenzeer de tijd krijgen als de Staat voor zichzelf heeft verlangd en van Urgenda krijgt. Het door u voorgestelde processchema is wat mij betreft dan ook enigszins prematuur zolang wij de Memorie van Grieven niet kennen.

Daar komt bij: de door u voorgestelde termijnen zouden Urgenda ruim 5 maanden geven voor haar Memorie van Antwoord, waarin dan ook nog de zomervakantie-periode valt.

Ook al omdat Urgenda niet over de middelen en mogelijkheden van de Staat beschikt, lijkt mij dat niet in evenwicht met de termijnen die de Staat zelf heeft verlangd en gekregen van Urgenda.

Dat bezwaar klemmt temeer waar u nieuwe afspraken nu al aan het Hof wilt communiceren, waardoor ze niet het karakter van een Gentleman's Agreement hebben maar van een ongemakkelijk keurslijf waarin Urgenda zich nu door de Staat zou laten snoeren.

Deze rechtszaak lijkt mij van te groot maatschappelijk belang om hem niet op de inhoud maar op andere manieren te willen winnen, en die indruk zou de Staat - wiens hoogste en enige legitieme doel mag zijn de behartiging van het algemeen belang en die bereid zou moeten zijn rechtszaken daarvoor te verliezen - en niet koste wat kost te winnen - ook niet moeten willen wekken. Ik ben daar alleen niet helemaal gerust meer op.

Ik hoop dat u mij gerust kunt stellen en mij spoedig zult berichten dat de Staat instemt met de door mij voorgestelde aanpak.

Met vriendelijke groet,
Mede namens 10.2.e

10.2.e

R.H.J. Cox

10.2.e

Lezing klimaatbeleid en recht

12.30-13.30 uur

zaal A00.01 (Bruningszaal) 84 (+4) aanmeldingen

10.2.g

Deelnemers	Org.	Relevante taken
10.2.e	HBJZ	Hoofddirecteur
10.2.e	HBJZ	Directeur
10.2.e	HBJZ	Afdelingshoofd Milieu
10.2.e	HBJZ	Milieuverdragen / voorzitterschap
10.2.e	HBJZ	Emissiehandel
10.2.e	HBJZ	Urgenda
10.2.e	HBJZ	Urgenda
10.2.e	HBJZ	Urgenda / klimaatwet / emissiehandel
10.2.e	HBJZ	Urgenda / klimaatwet / (emissiehandel) / Omgevingswet
10.2.e	KLG	Coördinatie EU klimaat en energie / voorzitterschap

HBJZ = Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken; KLG = directie Klimaat, Lucht en Geluid

Agenda

1. Voorstelrondje

2. Akkoord van Parijs

[Akkoord](#) ([brief](#) IenM hierover)

Zie Peeters: 'An EU law perspective on the Paris Agreement: Will the EU Consider Strengthening its Mitigation Effort?' [10.2.g](#)

O.a.

- Streven/inspanningsverplichting vs afrekenbaarheid
- Betekenis voor Europese regels
- Betekenis voor bestaande Nederlandse regelgeving

3. Urgenda-zaak

[Vonnis](#); zie Peeters: case note [10.2.g](#)

O.a. relatie met:

- EU-recht
- beginsel van loyale samenwerking binnen de EU
- emissiehandel

4. Emissiehandel

[Voorstel](#) wijziging richtlijn 2021-2030 ([BNC](#) fiche)

5. Non-ETS (effort sharing)

klimaatwet en

overige o.a. hernieuwbare energie

Effort sharing voorstel verwacht in de eerste helft van 2016

[Wetsontwerp](#) PvdA-GL [MvT](#)

[Motie](#) voor een CO₂-omgevingswaarde onder de Omgevingswet

[RLI rapport](#) over vastleggen CO₂-doel

Zie Peeters:

- 'Governing Towards Renewable Energy in the EU: Competences, Instruments, and Procedures' (bijgaand en in MJ 2014)
- 'Europees klimaatrecht en nationale beleidsruimte' (bijgaand en in NJB 2014/41).
- [Onderzoek](#) rechtsvergelijking klimaatwet (2010)
- [Oratie](#) (2009): over klimaatwet 'alle aanleiding om voor kortere termijnen, zoals voor 2020 of wellicht 2030 afspraken te maken, maar liggen 2040 en 2050 nog wel erg ver in de ongewisse toekomst'.

6. Vervolgafspraken

Workshop / hooglerarendiner / onderzoek?

Uitnodiging lezing

Klimaatbeleid en recht

Kom op dinsdag 16 februari van 12.30-13.30 uur naar de Bruningszaal (Koningskade 4, zaal A00.01) voor de lunchlezing met Marjan Peeters, hoogleraar Milieubeleid en recht, in het bijzonder inzake klimaatverandering aan de Universiteit van Maastricht. Peeters is een juridische autoriteit op gebied van emissiehandel, klimaatwetgeving en hernieuwbare energie. Zij doet onderzoek naar de rol en de beperkingen van het recht bij de bescherming tegen klimaatverandering en naar de verhouding tussen natuurwetenschap, politiek en recht.

Marjan Peeters werd in september gehoord bij het rondetafelgesprek in de Kamer over de Urgenda-zaak. In 2010 deed zij in opdracht van VROM onderzoek naar *Motieven en mogelijkheden voor een nationale klimaatwet* en *Klimaatwetgeving in Nederland*. Zij is sinds 1 april 2008 bijzonder hoogleraar en hield haar oratie *Met Recht naar Klimaatbescherming* over de rol van het recht en de markt voor het klimaatbeleid.

Zij verdedigde in 1992 haar proefschrift *Marktconform milieurecht?* over een rechtsvergelijkende studie naar emissiehandel. Zij werkte daarna als milieujurist bij Rijkswaterstaat. Vervolgens is zij sinds 2001 verbonden aan de juridische faculteit van de Universiteit Maastricht en was tot 2014 ook verbonden aan de Leuphana Universität in Lüneburg (Duitsland). Zij geeft *Sustainability Science and Policy* aan het ICIS instituut naast *European environmental law* aan de universiteit. Peeters is coördinator van de onderzoeksgroep Environmental Law van de Ius Commune onderzoeksschool, lid van de redactieraad van het *Tijdschrift voor Milieu & Recht* en van *Climate Law*.

Zij publiceert op verschillende terreinen van het milieurecht, met nadruk op juridische aspecten van klimaatverandering. Marjan is co-redacteur van een reeks boeken op het terrein van het klimaatrecht: *EU Climate Change Policy: the Challenge of New Regulatory Instruments* (2006), *Climate Change and EU Greenhouse Gas Emissions Trading: Lessons for Theory and Practice* (2008), *Climate Change Liability* (2011) en *Climate Law in EU Member States* (2012).

Mocht je de lezing willen bijwonen, accepteer dan deze uitnodiging, ten behoeve van een evenwichtig aantal broodjes pro capita. Er is in principe ruimte voor **65** deelnemers.

Van: 10.2.e [redacted] @minienm.nl>
Verzonden: vrijdag 12 februari 2016 16:22
Aan: 10.2.e [redacted] @minienm.nl>; 10.2.e [redacted]
 10.2.e [redacted] @minienm.nl>; 10.2.e [redacted] @minienm.nl>;
 10.2.e [redacted] @minienm.nl>; 10.2.e [redacted] @minienm.nl>;
 10.2.e [redacted] @minienm.nl>; 10.2.e [redacted] @minienm.nl>;
 10.2.e [redacted] @minienm.nl>; 10.2.e [redacted] @minienm.nl>;
 10.2.e [redacted] @minienm.nl>; 10.2.e [redacted] @minienm.nl>;
 10.2.e [redacted] @minienm.nl>
cc: 10.2.e [redacted] @maastrichtuniversity.nl>; 10.2.e [redacted]
 [redacted] @minienm.nl>
Onderwerp: 10.2.q [redacted]

Beste allemaal,

Ik stuur jullie een agenda voor het **10.2.g** op 16 februari 13.30 met een deelnemerslijst en links naar relevante stukken.

Ter informatie stuur ik voor de betreffende geïnteresseerden een aantal relevante artikelen **10.2.g** (zie ook de verwijzing daarnaar bij de agenda).

Tot dinsdag.

Groet,
10.2.e

buiten reikwijdte

Onderwerp:

FW: Concept-notitie PBL-KNMI inzake hoger beroep

Datum:

vrijdag 11 maart 2016 08:48:00

buiten reikwijdte

---

buiten reikwijdte

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 10 maart 2016 18:16

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: FW: Concept-notitie PBL-KNMI inzake hoger beroep

buiten reikwijdte

-----Original Message-----

From: 10.2.e

Sent: Thursday, March 10, 2016 05:46 PM W. Europe Standard Time

To: 10.2.e (KNMI)

Cc: 10.2.e

Subject: RE: Concept-notitie PBL-KNMI inzake hoger beroep

Beste 10.2.e,

Dank voor het toesturen van de concept-notitie en dank voor de gezamenlijke effort die jullie hier hebben in gestopt. Zoals afgesproken zou ik vandaag, namens het ministerie, een reactie sturen.

Helaas heb ik een aantal zaken moeten constateren:

1. De notitie geeft geen antwoord op de door ons gestelde vraag. Deze luidde:

“Kunt u, i.s.m. het PBL, via een berekening inzichtelijk maken wat de effecten voor het klimaat (de stijging van de temperatuur) zijn, als voldaan wordt aan een reductiedoelstelling van 25 % (vonnis) respectievelijk 40 % (eis Urgenda) van de broeikasemissies van Nederland in 2020, ten opzichte van 1990.”

Mocht de constatering van KNMI en PBL gezamenlijk zijn dat er geen wetenschappelijk onderbouwd antwoord op bovenstaande vraag gegeven kan worden, dan verneem ik dat graag. ‘Antwoord niet mogelijk’ is wat mij betreft ook altijd een optie.

2. Bovenstaande vraag ziet op het jaartal 2020. Wij begrijpen ook dat, om antwoord te kunnen geven op die vraag, een aantal aannames richting 2030 en 2050 nodig zijn. Hiervoor kan echter prima worden aangesloten bij de huidige Europese en NL doelstellingen (ten minste 40% reductie in 2030 t.o.v. 1990, 80-95% reductie in 2050, t.o.v. 1990). De notitie gaat echter vooral in op de periode na 2020, op hetgeen is afgesproken in Parijs en wat op basis daarvan de gevolgen (voor de benodigde aanscherping) voor het klimaatbeleid zijn (mondiaal, Europees en in NL). Ten eerste is dit niet nodig voor de beantwoording van de vraag, ten tweede bevatten deze passages beleidsmatige en/of politieke uitspraken (zie ook bijlage), die niet op hun plek zijn in een notitie die beoogt antwoord te geven op de feitelijke vraag die door het ministerie is gesteld.

Gezien bovenstaande heeft de notitie in zijn huidige vorm beperkte meerwaarde voor het hoger beroep van de Staat tegen de uitspraak van de rechtbank. Formele aanbieding van de notitie in zijn huidige vorm is daarom niet nodig en niet mogelijk.

Formele aanbieding van de notitie is mogelijk als toch (wetenschappelijk onderbouwd) antwoord kan worden gegeven op de gestelde vraag, en na het schrappen van de beleidsmatige en politieke passages. Wellicht kunnen wij in een overleg de betreffende passages langslopen om te kijken of ze noodzakelijk zijn voor de beantwoording van de (feitelijke) vraag.

Als dat niet mogelijk is, dan stel ik voor om 10.2.e te laten weten dat het, gezien de bestaande onzekerheidsmarges, helaas niet mogelijk is gebleken een wetenschappelijk onderbouwd antwoord op de vraag te formuleren.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e [redacted] [\[redacted\]@knmi.nl](mailto:[redacted]@knmi.nl)

Verzonden: donderdag 10 maart 2016 10:26

Aan: 10.2.e [redacted]

CC: 10.2.e [redacted]

Onderwerp: Concept-notitie PBL-KNMI inzake hoger beroep

Beste 10.2.e [redacted],

Hierbij de concept-notitie "Wetenschappelijke informatie t.b.v. het Urgenda vonnis" van het PBL en KNMI. Excuses voor de vertraging. Puntjes op de i zetten bleek nog een aardige klus.

Ons verzoek is of je uiterlijk vandaag aan het einde van de dag kunt reageren op deze concept-notitie. Dan mailen we namens de 10.2.e [redacted] morgen het definitieve stuk aan 10.2.e [redacted], als formele opdrachtgever voor deze notitie.

Wij zien je reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

10.2.e [redacted]

Mede namens 10.2.e [redacted]

10.2.e [redacted]

KNMI

E: 10.2.e [redacted] [\[redacted\]@knmi.nl](mailto:[redacted]@knmi.nl)

M: 10.2.e [redacted]

Wetenschappelijke informatie t.b.v. het Urgenda vonnis

10 maart 2016

De opdracht

In de uitspraak in de klimaatrechtszaak van de Stichting Urgenda (24 juni 2015) heeft de rechtbank de Staat opgedragen een emissiereductie van broeikassen te realiseren van 25% ten opzichte van 1990. Dit is meer dan de huidige doelstelling van de Staat voor 2020. De Staat is in hoger beroep gegaan tegen deze uitspraak. In dat kader wordt nu de Memorie van Grieven (MvG) voorbereid. In deze MvG zal de Staat aangeven op welke onderdelen zij het niet eens is met het vonnis van de rechtbank.

In het kader hiervan heeft het Ministerie van IenM aan het KNMI en het PBL de volgende vraag gesteld: "Kunt u, i.s.m. het PBL, via een berekening inzichtelijk maken wat de effecten voor het klimaat (de stijging van de temperatuur) zijn, als voldaan wordt aan een reductiedoelstelling van 25 % (vonnis) respectievelijk 40 % (eis Urgenda) van de broeikasemissies van Nederland in 2020, ten opzichte van 1990." een aantal vragen gesteld. Met deze notitie wordt ingegaan op dit verzoek. Eerst wordt het antwoord vanuit natuurwetenschappelijke achtergrond door KNMI gegeven, vervolgens worden door het PBL enkele kanttekeningen gemaakt om de inzichten nader te duiden.

(1) Antwoord door KNMI: De relatie tussen CO₂-doelstellingen en klimaatveranderingen vanuit natuurwetenschappelijk perspectief

Wetenschappelijke informatie op hoofdlijnen

Het KNMI is verzocht om aanvullende natuurwetenschappelijk informatie te verstrekken over de relatie tussen CO₂ reductie-doelstellingen en klimaatveranderingen, in het bijzonder voor Nederland. De vraag van het Ministerie van IenM heeft betrekking op de relatie tussen een extra reductie van Nederlandse broeikasgasemissies van 5% in 2020 aan de ene kant, en de mondiale opwarming aan de andere kant. We kunnen het effect van aanscherping van de Nederlandse broeikasgasemissies op de mondiale temperatuur berekenen. Dit effect is bijzonder klein. Gegeven de bestaande onzekerheidsmarges, kunnen er geen wetenschappelijk onderbouwde uitspraken gedaan worden over de gevolgen voor het klimaat in Nederland.¹

- Klimaatverandering is een mondiaal verschijnsel

Opwarming van de aarde wordt veroorzaakt door uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO₂). Er is sprake van een relatie tussen de mondiale temperatuurstijging en de cumulatieve uitstoot: door de lange verblijftijd van CO₂ in de atmosfeer stijgt de temperatuur niet alleen verder als gevolg van de huidige uitstoot maar ook door die in het verleden. De uitstoot van broeikasgassen uit alle landen wordt snel gemengd in de turbulente atmosfeer. Temperatuurstijging in Nederland is dus het gevolg van een mondiale ontwikkeling.

- Klimaat effecten beperken door mondiale reductie

Klimaat effecten, waaronder temperatuurstijging, worden op de lange termijn bepaald door de mondiale emissies van broeikasgassen en de gevoeligheid van het klimaatsysteem. Het beperken van temperatuurstijging kan alleen worden gerealiseerd door uit te gaan van een wereldwijde reductie in de uitstoot van broeikasgassen. Door de wereldwijde uitstoot in de komende

¹ Voor deze analyse is gebruikt gemaakt van het recent verschenen rapport van het klimaatpanel van de Verenigde Naties (IPCC, 2013-2014) en de KNMI'14 klimaatscenario's.

decennia tot maximaal 800-1000 Gton CO₂ te beperken kan de 2 °C doelstelling waarschijnlijk worden gehaald. Wanneer strengere reductiedoelstellingen worden afgesproken kan de uiteindelijke temperatuurstijging verder worden beperkt.

- **Klimaatscenario's geven bandbreedtes aan**

Klimaatscenario's werken met bandbreedtes omdat er onzekerheden bestaan over de koolstofkringloop en de gevoeligheid van het klimaatstelsel. Daardoor is er ook onzekerheid over het exacte effect van emissiereductiedoelstellingen. Bijvoorbeeld: in het laagste emissiescenario van het IPCC (RCP 2.6) is de onzekerheid aan het eind van deze eeuw plus of min 0,7 °C. Met dit scenario is de kans dat we onder de 2 °C blijven 66%.

Er is een relatie tussen broeikasgasemissies en temperatuurstijging, met risico's voor Nederland

11.1

Over de effecten van reductiedoelstellingen op mondiale schaal bestaan de volgende natuurwetenschappelijke inzichten.

- **Relatie tussen broeikasgasemissies en temperatuurstijging**

De mondiale temperatuurstijging vanaf het pre-industriële tijdperk (1750) heeft een éénduidige relatie met de cumulatieve emissies van broeikasgassen vanaf dat moment. Figuur 1 uit het 5e assessment rapport van het IPCC (bijlage 1) geeft aan dat tot 2010 ongeveer 1900 Gton CO₂ is uitgestoten in de atmosfeer. De figuur geeft tevens aan dat een verdere toename van de totale hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer tot ongeveer 2900 Gton zal leiden tot een wereldwijde temperatuurstijging van ongeveer 2 °C.

Om wereldwijd onder de 2900 Gton CO₂ te blijven, is door wetenschappers een emissiereductieroute opgesteld (emissiescenario RCP 2.6). Deze leidt tot een CO₂-concentratie van 430 tot 480 delen CO₂ per miljoen delen lucht (ppmv), aangegeven met de lichtblauwe ellips in figuur 1. Dit is de maximale toegestane CO₂ concentratie in de atmosfeer. De onzekerheid kan worden vertaald naar een range in wereldwijd geaccumuleerde broeikasgasemissies.

- **Mondiale opwarming met de huidige concentratie broeikasgassen**

Anno 2015 is de wereld ongeveer 0,9 °C (0,7-1,1 °C) warmer geworden ten opzichte van de 2^e helft van de 19^e eeuw. Door de vertragende werking van het klimaatstelsel zet de opwarming ook na onmiddellijke stopzetting van alle broeikasgasemissies door. Indien vanaf 2000 de concentraties van broeikasgassen in de atmosfeer op een constant niveau waren gebleven, zou deze extra opwarming naar schatting 0,4 tot 0,6 °C gedurende de 21^e eeuw bedragen (IPCC, 2007). Hiermee komt op grond van de huidige concentratie broeikasgassen de mondiale opwarming aan het einde van deze eeuw uit op 1,2 tot 1,6 °C.

- **Duiding klimaatrisico's voor Nederland**

Het streven om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim beneden (well below) 2 °C in 2050 is een politieke keuze die in internationaal verband in de recente Conference of Parties in Parijs is gemaakt. Er is geen wetenschappelijke zekerheid dat beneden deze grens de effecten van klimaatverandering klein of verwaarloosbaar zijn. Door het KNMI is in aanloop naar de Klimaatop in Parijs een Code oranje voor klimaatverandering afgegeven om aan te geven dat de huidige mondiale opwarming grote risico's met zich meebrengen voor een Deltaland als Nederland. Alleen wanneer gedurende de 21^e eeuw de stijging van de CO₂-concentratie beperkt wordt door middel van een sterke reductie van mondiale broeikasgasemissies, kunnen in Nederland de risico's die samenhangen met klimaatverandering beperkt worden.

11.1

(2) Antwoord door PBL: Nadere overwegingen inzake aanscherping klimaatbeleid Nederland in 2020

Temperatuur effect aanscherping Nederlands klimaatbeleid in 2020 is klein, maar geeft maar beperkt inzicht

De bijdrage van Nederland alleen aan de mondiale temperatuurstijging is zeer beperkt, waardoor ook een aanscherping in 2020 weinig effect oplevert. Het is al lange tijd duidelijk dat effectief klimaatbeleid mondiaal moet worden gevoerd, omdat de bijdrage van individuele landen beperkt is. Zelfs wanneer de Nederlandse emissies tot nul worden gereduceerd, zal dit op zich weinig betekenen voor de mondiale temperatuur. Mocht echter door samenwerken dit in alle landen tegelijkertijd gebeuren, dan kan wel een effectieve beperking van temperatuurstijging worden bereikt.

In dit kader kan van landen dus worden verwacht om, op basis van mondiale afspraken, ook de eigen verantwoordelijkheid te nemen. In het UNFCCC verdrag (UNFCCC, 1992) is reeds bepaald dat rijke landen hierbij een leidende rol nemen (gezien de historische verantwoordelijkheid en het vermogen om emissiereductiemaatregelen te bekostigen). Een strikt getalsmatige beoordeling van Nederlandse klimaatmaatregelen voor de mondiale temperatuur geeft dan ook slechts beperkt inzicht in de zin van dergelijke maatregelen.

In deze notitie zullen daarom de inzichten verder worden geduid.

1. Recent hebben 195 landen, waaronder Nederland, afgesproken om de ambities van het internationale klimaatbeleid aan te scherpen. Europa heeft aangegeven daarin een actieve rol te willen spelen.
2. Het 'carbon budget' is een beeldend begrip van de resterende emissieruimte die mondiaal nog beschikbaar is. Met enige veronderstellingen is een indicatie te geven van het mogelijke Nederlandse deel van dit carbon budget.
3. Emissie reductie is niet een situatie in een bepaald jaar, maar onderdeel van een grotere transitie.

Aanscherping wereld, Europees en Nederlands klimaatbeleid in de komende decennia nodig om aan Parijs doelstelling te voldoen

Recent hebben 195 landen, waaronder Nederland, in Parijs afgesproken om internationaal klimaatbeleid te richten op het beperken van klimaatverandering tot "well below 2 degrees" en indien mogelijk zelfs tot 1,5 graden (UNFCCC, 2015). Met de huidige voorgestelde emissies reducties, wereldwijd (de zogenaamde INDCs) is het zeer onwaarschijnlijk dat aan het 2-graden doel zal worden voldaan (laat staan 1,5 graden). Aanscherping van het emissiebeleid is dan ook noodzakelijk om aan de Parijs-doelstelling te voldoen. Daarbij geldt wel dat het hierbij meer gaat om de reducties gedurende komende decennia dan specifiek in 2020.

Ook de huidige EU doelstellingen zijn beperkt qua ambitieniveau. Terwijl de Europese Commissaris voor Klimaat en Energie Miguel Arias Canete na de Klimaatconferentie in Parijs verklaarde: "Europe

11.1

11.1

11.1

will continue to lead the global low-carbon transition we have agreed”², kan feitelijk worden vastgesteld dat de huidige EU-doelstelling in 2030 aan de onderkant van de range ligt gelet op de twee graden doelstelling. Gegeven inzicht in kosten en mogelijkheden voor mondiale emissiereducties en mogelijke voorstellen rond evenwichtige burden-sharing ligt voor het 2 gradendoel (op basis van Parijs) een broeikasgasemissiereductie in 2050 in alle OECD landen samen van zo’n 90-100% ten opzichte van 1990 voor de hand. Dit betekent dat voor Europa een tussendoel in 2030 van -45% ten opzichte van 1990 (in plaats van -40%) passender is. Voor het halen van een 1,5 graden doel zou dit verder moeten worden aangescherpt.

Wat dit voor Nederland zou betekenen is een primair politieke kwestie. Het Europese doel is verdeeld in een deel dat onder de emissiehandel valt (ETS), en een deel dat als nationaal doel nog moet worden vastgelegd. Kosten voor het halen van de nationale doelen per eenheid emissiereductie zijn hoger dan voor het ETS-deel. Het zou dus bij het aanscherpen van een doelstelling voor 2030 voor de hand liggen het ETS-deel aan te scherpen, alvorens de nationale delen nader te bepalen.

Het koolstof budget is een bruikbare methode om aan te geven hoeveel emissies nog uitgestoten kunnen worden. Vertaling daarvan naar Nederland indiceert een forse taakstelling in de periode tot 2050

In de wetenschappelijke literatuur, waaronder het IPCC rapport, wordt gewerkt met het begrip koolstofbudget om aan te geven wat de maximale hoeveelheid is van het belangrijkste broeikasgas, CO₂³, wat vanaf nu wereldwijd nog mag worden uitgestoten om aan een bepaalde klimaatdoelstelling te voldoen⁴. Een middenschatting van het koolstofbudget om waarschijnlijk (dat is met meer dan 66% kans) aan een temperatuurstijging van 2 graden te voldoen ligt rond de 800-1000 miljard ton CO₂ (800-1000 Gt). Het is mogelijk om het budget voor 2050 iets te vergroten door negatieve emissies na 2050 te realiseren, als gevolg van onder andere meer bio-energie in combinatie met CO₂-afvang en opslag. Met enkele slagen om de arm is een indruk te geven van wat dit koolstofbudget voor Nederland zou betekenen (zie bijlage 2). Op basis hiervan kan worden vastgesteld dat emissies in de periode tot 2050 sterk moeten worden gereduceerd.

Emissie reducties vereisen een zeer substantiële energietransitie tot 2050 die aanzienlijk verder gaat dan het huidige beleid

Berekeningen rond het koolstof budget impliceren dat de jaarlijkse CO₂ uitstoot in Nederland daalt van naar verwachting 150 Mton in 2020 naar per saldo 0 in 2050. Dat is een reductie van gemiddeld 50 Mton per 10 jaar. Volgens de recente NEV-raming daalt de CO₂-uitstoot tussen 2014 en 2020 met 15 Mton. Het jaarlijkse tempo van emissiereductie moet dus verdubbelen.. Nog groter wordt de beleidsopgave, wanneer het veronderstelde pad van de broeikasgasemissie- en CO₂-reductie in 2020-2030 wordt vergeleken met de huidige verwachting zoals verwoord in de NEV 2015. In de NEV wordt aangegeven dat bij het vastgestelde en voorgenomen beleid een CO₂-emissie in 2030 van 147 Mton wordt gerealiseerd. Het pad om binnen het koolstofbudget te blijven, veronderstelt echter ongeveer 100 Mton voor de CO₂-emissie in 2030.

Voor dit soort vergaande systeemwijzigingen is het begrip transitie geïntroduceerd. In het transitiebeleid gaat het om vergaand accommoderen van vernieuwing van het energiesysteem,

² http://ec.europa.eu/clima/news/articles/news_2015121201_en.htm

³ Voor het gemak richt dit zich volledig op CO₂. Voor kortlevende gassen als methaan is een budget weinig zinvol.

⁴ D.P. van Vuuren, Verschillen in schattingen tussen koolstofbudgetten nader bekeken, PBL 2016.

waarbij ook infrastructuur, organisatie en instituties tijdig moeten worden aangepast. Nieuwe concepten en technologie moeten worden ontwikkeld of verder ontwikkeld. Voor een geslaagde transitie is dus ook tijdig innovatie gericht beleid nodig. Dat is mogelijk en kan ook veel andere voordelen brengen, maar zonder dit vergaande beleid zullen de drastische reducties die hiervoor aangeduid zijn, niet gerealiseerd kunnen worden.

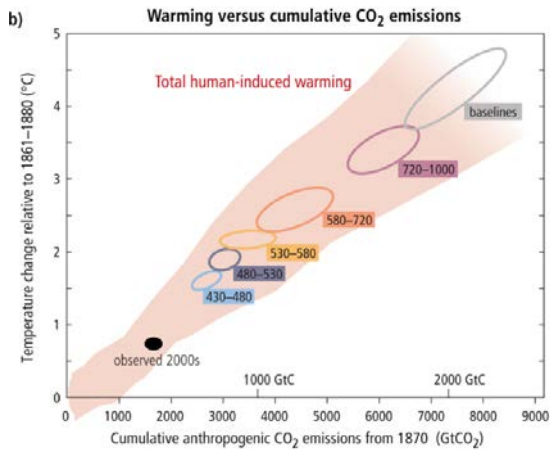
Zoals recent aangetoond in berekeningen van PBL is het mogelijk de emissies in 2020 in Nederland verder te reduceren, maar gezien de relatief korte periode kunnen de kosten hiervan relatief hoog zijn⁵. Daarbij geldt ook dat de effectiviteit niet noodzakelijk vaststaat. Aanscherping van beleid voor in Nederland gevestigde bedrijven die onder het ETS vallen, leidt tot een lagere vraag naar emissierechten en een lagere CO₂-prijs in het ETS, en vermindert daarmee de prikkel bij de andere bedrijven om hun emissies te reduceren (het waterbed-effect) waardoor het effect voor de EU-ETS als geheel mogelijk zelfs nul is. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is het sluiten van alle kolencentrales in Nederland. Een emissiereductie in het ETS zou wel gerealiseerd worden door het uit de markt nemen van emissierechten. Maatregelen buiten de ETS gericht op 2020 zijn minder effectief en duurder. Mogelijk aanscherping van het beleid zal dan ook in de komende jaren het meest effectief zijn wanneer dit gericht is het doorzetten met de innovaties in de praktijk die nodig zijn voor vergaande emissiereducties op lange termijn⁶.

11.1

⁵ Schure, K.M. e.a., Quick scan mogelijke aanvullende maatregelen emissiereductie 2020 ten behoeve van Urgenda klimaatzaak, PBL, 2015.

⁶ J. Ros en K. Schure, Vormgeving van de energietransitie, PBL 2016.

Bijlage 1 (KNMI): Verband cumulatieve CO₂-emissies en temperatuurstijging

Bron: IPCC Synthesis Report 2014, Fig. SPM.5.

Deze figuur geeft het verband aan tussen cumulatieve CO₂-emissies en temperatuurstijging, bereikt op het moment dat de cumulatieve emissie gerealiseerd is:

- de gekleurde band toont de spreiding van klimaat- en koolstofcyclusmodellen gevoed met historische en vier geprojecteerde emissiescenario's (RCP's) voor de toekomst. Hoe donkerder de kleur, des te meer beschikbare modellen er gebruikt zijn;
- de ellipsen met de ranges in atmosferische CO₂ concentraties (in ppmv) tonen de totale antropogene temperatuurstijging in 2100 ten gevolge van de cumulatieve CO₂ emissies tussen 1870 en 2100 onder diverse scenario categorieën.
- de zwarte dichte ellips toont de waargenomen cumulatieve emissies tot 2005 en de waargenomen temperatuurstijging gemiddeld over de periode 2000-2009 ten opzichte van de 2^e helft van de 19^e eeuw.

Bijlage 2 (PBL): CO₂ budget

Het is mogelijk het CO₂ budget voor Nederland te schatten. Hierbij moeten echter wel allerlei veronderstellingen worden gemaakt. Net als bij het vaststellen van het mondiale budget zijn onder meer veronderstellingen over de rol van niet-CO₂ gassen, de zekerheid waarmee het doel gehaald moet worden en over de rol van negatieve emissies van belang. Daarnaast moet voor individuele landen ook gekeken worden naar verdeling van emissies.

Voor Nederland geldt dat het verder reduceren van niet-CO₂-emissie lastiger is dan het reduceren van CO₂-emissie. Dit komt het er op neer dat de CO₂-emissie naar ongeveer nul zou moeten dalen om in 2050 op een 90% afname van de broeikasgasemissie als totaal uit te komen. Een eenvoudige rekensom leert dat een CO₂-emissie van rond 165 Mton in 2015 die lineair zou dalen naar ongeveer 0 Mton in 2050 een totale emissie van ongeveer 3000 Mton zou betekenen.

De volgende vraag is dan wat het deel van Nederland in de mondiale emissie zou kunnen zijn. De huidige CO₂-emissie van Nederland is per hoofd van de bevolking ongeveer het dubbele van de mondiale. Laten we veronderstellen dat voor 2050 dat gelijk zou zijn aan het mondiaal gemiddelde, en dat de periode daarheen nodig is om op dat niveau te komen. Dan is voor de hele periode de Nederlandse CO₂-emissie anderhalf keer die van het mondiale gemiddelde per hoofd van de bevolking. Nederland heeft nu 0,23% van de wereldbevolking, die daalt tot 0,19% in 2050⁷. Gemiddeld dus 0,21%. Dit, vermenigvuldigd met een koolstofbudget van 1000 Gton CO₂ en een geleidelijke afname van het verschil tussen de mondiale en Nederlandse emissie per hoofd van de bevolking, geeft een budget voor Nederland van ook ongeveer 3000 Mton.

⁷ Wereldbevolking 7,3 mrd in 2015 en 9,7 in 2050 (middenwaarde Verenigde Naties). Bevolking Nederland 16,9 mln. in 2015 en 18 mln. in 2050 (middenprognose CBS).

Van: 10.2.e (KNMI)
Verzonden: vrijdag 11 maart 2016 17:06
Aan: 10.2.e - DGMI
CC: 10.2.e KNMI; 10.2.e @pbl.nl
Onderwerp: Antwoord PBL-KNMI

Beste 10.2.e,

Mede namens 10.2.e biedt ik je bijgaand de reactie van PBL en KNMI aan op de vraag van I&M inzake de Urgenda kwestie.

De twee instituten hebben een nog wat langer antwoord beschikbaar met meer achtergrond informatie, maar wij hebben begrepen dat deze beknopte samenvatting daarvan vooralsnog voldoende is.

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

10.2.e

KNMI

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: 3e concept versie Memorie van Grieven
Datum: woensdag 23 maart 2016 18:06:20

10.2.e, 10.2.e

Ik lever morgen voor 12 uur NL tijd aan wat ik heb. buiten reikwijdte

Ik zal in ieder geval ook goed naar 10.2.e punt kijken. NB: de huidige INDCs tm 2030 zijn op koers van 3-3.5 graden opwarming (met 'likely' kans) resp ca 2.8 graden met 50 % kans tov pre-industrieel (bron: UNEP, Climate Action Tracker). Dus daarmee worden de Parijs doelstellingen niet gehaald. Dat kan alleen komen van aanscherping van de doelen na 2020 op mondiale schaal

Groet
10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minienm.nl]

Verzonden: woensdag 23 maart 2016 15:24

Aan: 10.2.e @minienm.nl>; 10.2.e

r@minienm.nl>; 10.2.e

@minienm.nl>; 10.2.e

@minienm.nl>; 10.2.e

10.2.e

@minez.nl>

CC: 10.2.e

@minienm.nl> 10.2.e

@minienm.nl>

Onderwerp: RE: 3e concept versie Memorie van Grieven

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e

Verzonden: maandag 21 maart 2016 17:46

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: 3e concept versie Memorie van Grieven

Collega's,

Bijgevoegd vinden jullie de 3e concept versie van de Memorie van Grieven. Ik wil jullie vragen om in ieder geval voor de onderdelen waar jullie eerder commentaar op geleverd hebben, te kijken of dat commentaar goed is verwerkt. Ook vinden jullie een document bijgevoegd, waaruit blijkt welke wijzigingen er zijn doorgevoerd tov de vorige versie.

11.1

Ik heb jullie eventuele opmerkingen uiterlijk DONDERDAG 24 MAART, 12 UUR, nodig. Dan kan ik eea

donderdag aan het eind van middag gebundeld aanleveren bij de landsadvocaat.

Groet, 10.2.e

Sent with Good (www.good.com)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Re: Opmerkingen / tekstvoorstellen IenM/beleid bij 3e concept-versie MvG Urgenda
Datum: woensdag 30 maart 2016 19:52:48

Beste 10.2.e

Bij thuiskomst trof ik in de post 2 present exemplaren aan van het tijdschrift Milieu en Recht met oa mijn verhaal. Mij was verteld dat dit pas eind april zou uitkomen. En 12 april de online versie. Verrassing... Het blijkt dus al in maart te zijn uitgekomen. Ik was hier niet van op de hoogte. Hopelijk interfereert het niet met de MvG

Groet
10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

buiten reikwijdte

[The following text is heavily redacted with multiple grey bars.]

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: themanummer Milieu & Recht: perspectieven op het Urgenda vonnis
Datum: donderdag 31 maart 2016 21:14:33
Bijlagen: [Milieu en Recht 2016-3 Urgenda.pdf](#)

Allen, ter info,

Het tijdschrift 'Milieu & Recht' heeft een themanummer gewijd aan de Urgenda zaak waaronder artikelen van mij en van 10.2.e. De redactie van het tijdschrift had mij eerder gezegd dat dit nummer in april uit zou komen, maar dat bleek een vergissing van hun kant, gisteren ontving ik tot mijn verrassing 2 hard copy presentexemplaren. Ik heb inmiddels van de uitgever de pdf mogen ontvangen van het gehele nummer dat ik jullie hierbij toestuur. Het tijdschrift zelf is bedoeld voor betalende abonneementhouders, dus svp niet verder verspreiden.

Met vriendelijke groet

10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: 20160330 Memorie van Grieven Eindversie [PRDF-10041212]
Datum: maandag 4 april 2016 14:16:39
Bijlagen: [20160330 Memorie van Grieven Eindversie 10.2.e.docx](#)

Allen,

Hierbij mijn laatste commentaren, zie bijgevoegd document.

- 11.1 [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Groet

10.2.e

Van: 10.2.e @minienm.nl
Verzonden: maandag 4 april 2016 10:30
Aan: 10.2.e @minienm.nl; 10.2.e
 [redacted] @minienm.nl; 10.2.e
 [redacted] @minienm.nl; 10.2.e @minienm.nl; 10.2.e
 [redacted] @minienm.nl; 10.2.e
cc: 10.2.e @minienm.nl; 10.2.e
 [redacted] @minienm.nl>

Onderwerp: FW: 20160330 Memorie van Grieven Eindversie [PRDF-10041212]

Allen,

Bijgevoegd de hopelijk (zo goed als) laatste versie van de MvG. Ik hoop dat jullie in de gelegenheid zijn een laatste check te doen op de onderdelen waar jullie eerder op gereageerd hebben en/of punten die afgelopen woensdag zijn afgesproken.

Mochten jullie nog opmerkingen hebben: graag uiterlijk **dinsdagmiddag, 15 uur**.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e @pelsrijcken.nl
Verzonden: zondag 3 april 2016 17:45
Aan: 10.2.e
cc: 10.2.e
Onderwerp: 20160330 Memorie van Grieven Eindversie [PRDF-10041212]

buiten reikwijdte

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Van: 10.2.e
 Aan: 10.2.e
 Cc: 10.2.e
 Onderwerp: RE: 20160330 Memorie van Griefen Eindversie (2).opm. AG.docx [PRDF-10041212]
 Datum: donderdag 7 april 2016 10:11:09
 Bijlagen: [WCT - 4 april 2016 - Gebruiken we nog fossiele brandstoffen in 2050 \[KIV....pdf](#)
[hier-56ea8f7bf227-20160317-De-Klimaatdoelstelling-van-Parijs-DEF-1.pdf](#)
[image001.png](#)

Dag 10.2.e, 10.2.e

11.1

Hierbij enkele bronnen:

- (1) IPCC beschrijft al in 2005 dat sommige toepassingen van CCS 'marktrijpe' technologieën zijn, andere nog niet. Zie tabel uit [Special Report on Carbon Dioxide Capture and Storage \(2005\)](#) onderaan deze mail. En we zijn nu 11 jaar verder.
- (2) Zie ons artikel over de [Klimaatdoelstelling van Parijs](#) van 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e (bijgevoegd), citaat: "CCS kan worden gezien als een **internationaal bewezen technologie** die bij de winning en het gebruik van koolwaterstoffen kan worden ingezet om de uitstoot van CO₂ verregaand te beperken."
- (3) Zie een recente presentatie van Wim Turkenburg, bijgevoegd, zie sheets 25 – 28 met wereldwijd gerealiseerde en te realiseren CCS projecten.

Table SPM.2. Current maturity of CCS system components. The X's indicate the highest level of maturity for each component. For most components, less mature technologies also exist.

CCS component	CCS technology	Research phase ¹³	Demonstration phase ⁷	Economically feasible under specific conditions ⁴	Mature market ⁶
Capture	Post-combustion			X	
	Pre-combustion			X	
	Oxyfuel combustion		X		
	Industrial separation (natural gas processing, ammonia production)				X
Transportation	Pipeline				X
	Shipping			X	
Geological storage	Enhanced Oil Recovery (EOR)				X ²
	Gas or oil fields			X	
	Saline formations			X	
	Enhanced Coal Bed Methane recovery (ECBM)		X		
Ocean storage	Direct injection (dissolution type)	X			
	Direct injection (lake type)	X			
Mineral carbonation	Natural silicate minerals	X			
	Waste materials		X		
Industrial uses of CO ₂					X

² CO₂ injection for EOR is a mature market technology, but when this technology is used for CO₂ storage, it is only 'economically feasible under specific conditions'

¹⁴ Industrial uses of CO₂ refer to those uses that do not include EOR, which is discussed in paragraph 7.

Met vriendelijke groet

10.2.e

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

W www.paulussen.nl

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: memorie van antwoord Urgenda
Datum: dinsdag 24 oktober 2017 08:05:50

Ho 10.2.e,

Er is een reactie van de Staat maar alleen op het incidenteel appel. Dat is een juridisch technische discussie over de vraag of de natuurlijke personen die met Urgenda de claim hebben ingediend zelf ontvankelijk zijn. De inhoudelijke reactie van de Staat op de MvA volgt pas ter zitting in het pleidooi. We zullen tzt met de landsadvocaat overleggen hoe we dat het best kunnen voorbereiden.

Met betrekking tot de artikelen in het EVRM. Op basis van jurisprudentie van het hof verplicht art 2 (het recht op leven) de Staat in bepaalde gevallen om maatregelen te nemen om gevaar voor het leven door oa milieuvervuiling te voorkomen (zaak Oneryildiz v Turkije).

Het recht op gezinsleven moet je heel ruim uitleggen. Daarbij hoort ook een ongestoord leven in je huis. Als je huis wegspoelt door een stijgende zeespiegel (of onleefbaar wordt vanwege andere milieufactoren) zou dit recht kunnen worden aangetast. (de uitspraak van het hof heb ik even niet paraat).

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @climatecontact.nl]

Verzonden: maandag 23 oktober 2017 17:38

Aan: 10.2.e

Onderwerp: memorie van antwoord Urgenda

Beste 10.2.e en 10.2.e,

Ik zie nu (pas) dat de Memorie van Antwoord van Urgenda op 18 april dit jaar is uitgebracht en gewoon te vinden is op hun site -

http://www.urgenda.nl/documents/MemorievanAntwoord_Urgenda.pdf. Ik heb er vluchtig doorheen gelezen, met weer uitvoerige verwijzingen naar het IPCC, nu overigens ook naar het Synthesis Report 2015, waarover ik notabene de projectleiding had!

Zoals reeds besproken met 10.2.e : graag verneem ik of de reactie van de Staat op deze MvA van Urgenda ook openbaar is, die zou ik ook graag willen lezen.

De MvA komt met incidenteel appel/grief met een beroep op art 2 en 8 van de EVRM. Snap ik niet helemaal – art 2 zegt, vrij vertaald, dat je niemand zomaar mag doodmaken, en art 8 gaat over waarborgen van privacy in het gezinsleven. Volgens Wikipedia. Maar misschien heb ik het verkeerd begrepen...

Interessant is het zinnetje *“Uit de producties 135 en 136 blijkt dat nu reeds de klimaatverandering, ook in Nederland, leidt tot verhoogde sterfte. Daarmee is het belang van artikel 2 en 8 EVRM voor Urgenda’s vordering gegeven.”* Dat lijkt me sterk en vraagt om een fact-check! Productie 135 is na te gaan (een boek van John Houghton) maar ‘Productie 136’ is in het geheel niet terug te vinden. Foutje van Urgenda?

Laat me weten of ik tzt nog van dienst kan zijn met evt fact-checks en/of evaluatie van het gebruik van de IPCC – en andere wetenschappelijke klimaatrapporten.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

*****

10.2.e

10.2.e

10.2.e

tel +31 6 10.2.e

10.2.e

Twitter.com 10.2.e

New Babylon
Bezuidenhoutseweg 57
2594 AC Den Haag

Postbus 11756
2502 AT Den Haag
telefoon (070) 515 30 00
www.pelsrijcken.nl

48

Pels Rijcken
& Droogleever
Fortuijn *advocaten*
en notarissen

Per e-mail: 10.2.e. @paulussen.nl

Paulussen Advocaten N.V.
De heer mr. R.H.J. Cox
Postbus 131
6200 AC MAASTRICHT

onze ref. EB/AZ/10041212
uw ref. RC/MS 24.705/12
inzake Staat / 886 burgers; zaaknummer
200208038-1

E.H.P. Brans
senioradvocaat/counsel
t (070) 10.2.e
f (070) 10.2.e
10.2.e @pelsrijcken.nl

25 april 2017

Geachte confrère,

Het Gerechtshof Den Haag heeft u middels het roljournaal bericht dat uw cliënten voor het indienen van een memorie van grieven een verlengd ambtshalve peremptoir uitstel is verleend van 6 weken te rekenen vanaf 11 april 2017 en derhalve tot 23 mei 2017.

Inmiddels heeft u vanaf het moment van betekening van de dagvaarding, op 24 september 2015, 18 maanden de tijd gehad om een memorie op te stellen.

Ik ga ervan uit dat de memorie van grieven daadwerkelijk op 23 mei 2017 wordt ingediend.

Hoogachtend,
Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.

10.2.e

.2.e

E.H.P. Brans